

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

SIRONTULI HANGOK

Nagy emberek jönnek, nagy emberek mennek. A sir muló porhüvelyüket elfedi, de emléküket megőrzi a történelem és ott magasodnak tovább a dicsőség Pantheonjában. Az antik idők sok-sok hőisének megmaradt a szobra, a későbbi hírességek vonásait már megőrzi számunkra a fotográfia. De hogy milyen volt a hangjuk, mi volt előadásaik szónoklataik csodálatos varázsa, ezt még csak elképzelni is nehezen tudjuk. Pedig milyen nagyszerű volna hallani, hogyan szólott a görög néphez Demosthenes, aki kavicsokkal a szájában gyakorolt naphosszat a tengerparton, hogy legyőzze nyelvhibáját. Vajjon, hogy beszélt minden idők legnagyobb szónoka, Cícero, vagy Cincinnatus a legelső diktátor? Vagy milyen érdekes volna hallani miképpen mennydörgött az idősebb Cato, hogy véleménye szerint Carthagot el kell pusztítani. Érdekes volna élő nyelven hallani Rotterdami Erasmus tanításait, vagy Robespierret is, hogyan védekezett utóljára kétségbeesetten a konventben. Micsoda revelláció volna azt is megégszer saját füllünkkel megélni, mikor Napoleon így szólott a piramisok előtt katonáihoz: — négyezer év néz le rátok. És lehetne-e magasztosabb élmény, mint hogyha hallhatnánk Krisztus hegyi beszédét, végig kísérhetnénk őt második szervünkkel a passió minden állomásán?

Mindezek a kérdések egy hír nyomán foglalkoztatják képzeletünket. Olvassuk ugyanis, hogy az angol rádió hater hanglemezzel megalapította a hangok múzeumát, amely ezután már a brit történelmi múzeum egy része lesz. Világtörténelmi megnyilatkozásokat, beszédeket fog tehát megőrizni ez az intézmény, amelyek figyelmét nem fogja elkerülni egyetlen fontos történés sem. És ez lesz az igazi eleven történelem, mert még a siron túl is úgy fog hangzani hozzánk, ahogy a hang, a dinamikus gesztus, a pillanat nagyszerű kezdeményezésében született. Századok mulhatnak el, talán évezredek s minden szóbeli tetteket, kezdeményezéseket meg fog őrizni a kritikus utókor számára a gramofonlemez. Elveszti a régi közmondás érvényét, hogy verba volant, scripta manent. Nem repülnek el a szavak, hanem megmaradnak akár az írás, minden hangsúlyt, a legfinomabb árnyalásokat is megőrző beláthatatlan idők számára ez a nagyszerű kis gépezet.

Nagyszerű vívmány ez. De egyszerűs mind veszedelmes is. Mert még csak jobban követeli a legszigorúbb felelősséget a kimondott szóval szemben. Mert nem foszlik szét a beszéd, nem módosul, nem kaphat rezszerű árnyalatokat, mint annyi más történelmi kijelentés a multban. Pontosan megmarad minden hangulati és eszmei tartalma és előbb-utóbb kérélehetetlen ítéldőszéket tart fölötte a legfőbb és a megvesztegethetetlen bíró, az idő, amely kegyetlenül és hidegen mér és elválasztja a tiszta magtól a pletykától. Azok, akik valamikor a közélet fórumán álltak, már porukban is eltűntek. De ezerkétezer-háromezer év távlatában is megmarad csorbíthatatlanul a hangjuk. A messi utókor történései, ha majd a mi időnkét tanulmányozni fogják, bekapcsolják a gramofont és tanulmányozzák, összehasonlítják, hogy mit mondott Roosevelt, Daladier, Chamberlaine, Hitler és a többiek, akik a mai históriát csinálják. Az utókor majd szenvedélytelenül és minden felfogási, vagy hangulati érdekeltség nélkül az utolsó ítéletet ama tárgyi bizonyítékok alapján, amelyekkel az érzékeny lemez szolgál.

Éreznie kell tehát jobban, mint valaha, a közélet minden irányító emberének a felelősséget a kimondott szóval szemben. A kimondott szóval szemben, amely a lágy viaszlemezen épp úgy megmarad, mintha érc táblára vésték volna.

Litvinov orosz külügyi népbiztos lemondása

Egyelőre nem látják tisztán, hogy a lemondás a Szovjet külpolitikai irányváltozását jelenti-e

Párisban és Londonban meglepetést keltett a hír és a várakozás álláspontjára helyezkedtek

Moszkvából érkezett jelentés közli, hogy Litvinov külügyminiszter lemondott és utódjául Molotovot neveztek ki.

Litvinov lemondásának híre Moszkvában is nagy meglepetést keltett,

mert Litvinovot Sztalin kedvelt emberének tartották, habár bizonyos szempontból önálló politikát folytatott. Utódja, Molotov, teljesen Sztalin akarától függ. A külügyminiszterváltozás a Szovjet külpolitikájának a forradalmi irányból való eltoldódását jelenti. Litvinov Csicsereint váltotta fel a külügyi népbiztosi székben és ezt a fontos hivatalát több, mint tíz éve tölti be.

Litvinov bukása angol diplomáciai körökben a legnagyobb szenzáció erejével hatott. Annak ellenére, hogy ezekben a körökben még nem látják tisztán a változás kihatásait, egyre inkább az a meggyőződés kerekedik felül, hogy

Litvinov távozása súlyos vereséget jelent az angol külpolitika számára.

A külügyi népbiztos bukása folytán bizonyára szünet fog beállni az angol-francia-orosz tár-

gyalásokban, amelyek már befejezés előtt állottak. Litvinov bukása folytán bizonytalanabbá válik az angol-francia-orosz szövetség megkötése. Előtérbe nyomult az a feltevés, hogy Moszkva esetleg teljesen visszavonul az európai eseményektől. Ezzel kapcsolatban emlékeztetnek a berlini egyezményre, amelyben Németország és a Szovjet kölcsönös semlegességet fogadtak egymás irányába.

Valamennyi angol lap kiemeli, hogy Litvinov lemondása teljesen váratlanul következett be. Rámutatnak arra a szokatlan tényre, hogy Litvinov lemondása akkor történt, amikor az angol kormány éppen el akarta juttatni ellenjavaslatát Moszkvába. Londoni lengyel körökben az a felfogás alakult ki, hogy Litvinov bukását a szovjetkormány kebelén belül megnyilvánult alapvető súlyos nézeteltérések idézték elő. Litvinov az együttes biztosság eszméjének volt a szóvivője, míg a szovjet kormány többsége, elsősorban Molotov, a kétoldalú államok közötti egyezmények megkötését helyeselte. Ennek az elvnek érvényesítését követelte Molotov Anglia és Lengyelország irányában is.

Litvinov a kölcsönös biztonsági politika áldozata

Moszkvából jelenti a Havas: Itt sem tudják azokat az okokat, amelyek miatt Litvinov lemondott. A hivatalos jelentés csak annyit közöl, hogy Molotovot neveztek ki külügyi népbiztossá. Az előzetes információ szerint

Molotov csak ideiglenesen vállalta a külügyi népbiztosság vezetését.

Hír szerint Litvinov egészségi állapota tényleg kívánivalót hagy hátra, bár csak 63 éves és még mindig erős, egészséges ember benyomását keltette. Arra a kérdésre, vajon változik-e a Szovjet külpolitikája, mértékadó helyen azt válaszolták, hogy Szovjet-Oroszország nem olyan állam, amelynek személyes politikája volna és csak egyetlen politikai irányt követhet: azt, a

melyet a kormány és a kommunista párt kitűz. Ennek ellenére emlékeztetnek Sztalin legutóbbi beszédére, amelyet a kommunista párt kongresszusán tartott és amikor

szemére vetette a demokrata államoknak, hogy a Szovjetet a német birodalom ellen akarták kijátszani.

Másrészt nem tartják valószínűnek, hogy Franciaország és Anglia nem találták volna elfogadhatónak a Szovjet ajánlatát a támadó elleni együttműködésre. Litvinovot felhatalmazták München után, hogy kísérletezzen a biztonsági politikával, de mivel az eredmény nem volt kielégítő, lemondott.

Megakadtak az angol-orosz tárgyalások

A Havas ügynökség jelenti: Az a lehetőség, a mely szerint az angol-orosz tárgyalások május 15-én Genfben befejezést nyernek, ahol Halifax, Bonnet és Litvinov találkoztak volna, Litvinov lemondásával megsemmisült. Londoni illetékes körökben nem tudják, hogy

Litvinov lemondása Nagybritanniához való közeledést, vagy pedig Moszkvának Berlin felé való tájékozódását jelenti-e.

Az orosz körök, amelyek láthatóan nem rendelkeznek kellő adatokkal Litvinov lemondásának okai felől, vagy teljesen elzárkóznak, vagy pedig azt hangsúlyozzák, hogy Litvinov lemondása nem jelentheti az orosz külpolitika megváltoztatását, mert hiszen

ez a külpolitika nem a volt minisztertől, hanem a kormánytól függött. Londonban ezt a magyarázatot inkább hivatalos, mint meggyőző indokolásnak fogadják el. Mindenekelőtt a moszkvai angol nagykövet jelentését várják erről a szenzációs eseményről, valamint Molotov megbízatásának jelentőségéről. Nem lehetetlen az sem, hogy a külügyi népbiztosságot vezető Potemkin eddigi helyettes külügyi népbiztosra ruházzák. Mindenesetre az újonnan előállott helyzetről az angol kormány beható tárgyalásokat folytat majd a francia kormánnyal. Az angol kormánykörök máris érintkezésbe léptek De Monzie francia közunkügyi miniszterrel, aki ma Londonba érkezett.

Vigyázni kell tehát ezentúl minden politikai kijelentésre, mert az nem illúziók fátyolába burkolva marad hagyományként az utókorunk, ha-

nem mint történelmi tényadatok, világos, félreérthetetlen dokumentum.

(Flaneur.)

Londonban nem értik a Sztalin által teremtett helyzetet

Londonból jelentik: Az angol sajtó hasábos cikkekben számol be Litvinov lemondásáról, de a lemondás okát nem tudja megállapítani. A Times rámutat arra, hogy a lemondás nagy meglepetést keltett Londonban, mert a Moszkva és London között folyó tárgyalások utolsó napjai során semmi jel sem mutatott Litvinov távozására. Molotov állandóan hangsúlyozta a Szovjetunió függetlenségét és erejét és sohasem került szóba a szovjetpolitika megváltoztatása. Ellenkezőleg, Moszkvában mindig azt hangsúlyozták, hogy a Szovjet továbbra is folytatja ezt a politikát, amely a nyugati hatalmakkal való együttműködést tűzte ki célul. A Times varsói tudósítója azt hiszi, hogy Litvinov túlságosan messze ment a békeliga politikájában. Ennek a feltevésnek támogatására a lap tudósítója hangsúlyozza, hogy nem Potemkin foglalta el a megüresedett külügyi népbiztosi állást. A Daily Telegraph azt hiszi, hogy Litvinov eltávolításával Sztalin a legdrasztikusabb eszközökhöz nyúlt abból a célból, hogy a Franciaországgal és Angliával folyó tárgyalások végül befejeződjenek, mert azok elhúzódását helytelenítette.

Párisban remélik, hogy nem változik az orosz külpolitika

Litvinov külügyi népbiztos lemondása óriási feltűnést keltett a francia közvéleményben és most az a kérdés merült fel, hogy

vajjon lesznek-e következményei a lemondásnak a szovjet külpolitikájában.

Az Oeuvre azt hiszi, hogy Litvinovnak azért kellett távoznia, mert közeledik a pillanat, amikor Sztalinnak rendkívül fontos kötelezettséget kell vállalnia.

Sztalin ezért saját maga akarja a tárgyalásokat vezetni.

Molotov, aki járatlan a külpolitikai problémák terén, azt óhajtja, hogy Sztalin tanácsai alapján járjon el. Litvinov eltávolítása — folytatja a lap — a Népszövetség ellenes politikának a visszahatása. A volt külügyi népbiztosnak szemére vetették, hogy tárgyalásai igen lassan haladnak. A lap azt hiszi, hogy

Sztalinnak nem célja külpolitikáját a nyugati hatalmakkal szemben megváltoztatni,

mert Oroszország léteérdekéi azt kívánják, hogy támogassa mindazokat az országokat, amelyek szabadságuk megvédelméért akarják.

Azt a hírt is közlik, hogy Litvinov valószínűleg Washingtonba kerül szovjet nagykövetté.

BERLIN SZERINT: VALAMI NINCS RENDBEN

A német lapok Litvinov távozását úgy állítják be, hogy

az Anglia és Franciaország külpolitikájának zátonyrafutását jelenti.

London és Páris úgy látszik nem ajánlottak eleget az oroszok megnyerésére. A Berliner Börzenzeitung hangsúlyozza, hogy Litvinov távozására a jelenlegi válságos időkben nem kedvez Angliának és Franciaországnak. Molotov magatartása csak nyugtalaníthatja azokat, akik rossz lelkiismerettel bírnak és kapúról-kapúra járnak segítségért. Nekünk — írja a lap — elég azt megállapítani, hogy egy olyan politikai képviselője távozik, aki annyi vereséget szenvedett, mint amennyi győzelmet aratott a nemzeti szocializmus.

A Lokalanzeiger szerint Litvinovnak saját kívánságára történt visszalépése azokban a napokban, amikor

London és Moszkva között folyik a nagy játszma,

az egész világon nagy visszhangra fog találni. A lemondással kapcsolatban — írja a lap — nem fogunk találgatásokba bocsátkozni. Igaz, azonban azt a minisztert, akinek össze kellett volna fogni az egyezményhez, vagy szerződéshez vezető szálakat, hirtelen visszavonulási vágy tárti el, akkor a legártatlanabb laikus is megállapítja, hogy

ezzel a politikával, vagy ezzel a politikussal valami nincs rendben.

LITVINOV POLITIKÁJA KUDARCOKAT TEREMTETT A SZOVJETNEK

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban nagy feltűnést keltett Litvinov távozására és politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek az eseménynek. Az első benyomás szerinti Litvinov eltávolítása azt jelenti, hogy Sztalin szembefordult Litvinov egész eddigi politikájával, amely a Szovjet számára a kudarcok egész sorát hozta.

A LEMONDOTT NÉPBIZTOS TÚLSÁGOSAN ELHÚZTA A TÁRGYALÁSOKAT

Varsóból jelentik: A lengyel lapok azt állítják, hogy Litvinovnak azért kellett távoznia, mert a kollektív biztonsági egyezmények híve volt, ahelyett, hogy kétoldalú egyezmény megkötését erőszakolta volna ki Angliától. Litvinovt különben katonai körökben élesen bírálták és azzal vádolták, hogy elhúzza a tárgyalásokat a nyugati nagyhatalmakkal.

Gafencu péntek reggel Belgrádba érkezik

Velencében egy órán át tárgyalt az odaérkezett budapesti román követtel

A külügyminiszter a héten befejezi tájékoztató európai körutját

Rómából jelentik: Gafencu román külügyminiszter csütörtökön Rómából Belgrád felé vezető útján Velencébe érkezett. Kísérétében volt Duilliu Zamfirescu római román követ. A külügyminiszter és kísérete a Danieli-szállóban nyitattak lakosztályt. Röviddel

Gafencu megérkezése után Velencébe érkezett Raoul Bossy budapesti román követ is, akivel a román külügyminiszter több mint egy

órán át tárgyalt. Csütörtökön délután négy órakor Gafencu és kísérete elhagyta Velencét és

folytatta útját Belgrád felé, ahová pénteken reggel 9 órakor érkezik meg.

A pályaudvaron Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter fogadja román kollégáját, majd román külügyminiszter szállására hajtának. Dél előtt 10 órakor Gafencu megjelenik a királyi palotában, ahol beírja nevét a királyi palota könyvébe. Negyed tizenegy órakor Gafencu és Cincár Markovics a külügyminisztériumban folytatnak tanácskozást. Délben Gafencu Pál jugoszláv kormányzóhereg előtt jelenik meg kihallgatáson, aki

ebéden látja vendégül a román külügyminisztert.

Délután Cvetkovics jugoszláv miniszterelnökkel tárgyal Gafencu, míg fél hatkor résztvesz a román-jugoszláv liga ünnepélyes diszgyűlésén. Este a belgrádi román követség rendez diszvacsorát a külügyminiszter tiszteletére.

Mértékaadó délszláv kormányköröktől nyert értesülés szerint a Cincár-Markovics és Cvetkovics-csal folytatandó tárgyalások anyaga a két állam külpolitikai helyzetét érinta a közelmúlt politikai eseményei következtében előállt helyzet folytán.

A Stefani iroda közli: Azokon a tárgyalásokon, amelyek Gafencu külügyminiszter, Mussolini és Ciano gróf között folytak le, megvizsgálták mindazokat a kérdéseket, amelyek a két országot érdeklik. A megbeszélések a legbarátságosabb légkörben és mindkét fél meglegedésére folytak le.

Mielőtt Gafencu elutazott Rómából, nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és közölte, hogy a nagy európai fővárosokban tett utazásának célja tájékoztató jellegű volt és a helyzet teljes ismeretével tér vissza Bucurestibe és semmiféle kötelezettségeket nem vállalt. Gafencu a továbbiakban még azt is kijelentette, hogy a különböző országok vezetőivel folytatott tanácskozásai során megállapította, hogy

valamennyi felelős tényező rendkívül veszedelmesnek tartja az európai civilizáció szempontjából, ha fegyverház kellene nyulni.

Azt a megállapítást kedvező jelnek tekinti a jövő szempontjából. Végül a külügyminiszter hátlátát fejezte ki azért a megértő és bartáti fogadtatásért, amelyben a római kormány részvételével és azon reményének adott kifejezést, hogy Románia és Olaszország között a kereskedelmi összeköttetés még jobban kimélyül.

Mussolini ajánlja Varsónak, hogy teljesítse a német kívánságokat

Viszonzásul Németország és Olaszország garantálják a lengyel határokat Nagy fontosságú Ribbentrop és Ciano comoi találkozása

Rómából jelentik: Olaszországban nagy érdeklődéssel tárgyalják Ciano gróf olasz külügyminiszter és Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter comoi találkozásának híreit. A két külügyminiszter legutóbbi találkozására Ribbentrop múlt évi októberi római látogatása és az azt követő bécsi döntőbíráskodás alkalmával volt. Az azóta bekövetkezett helyzet indokolta tette, hogy a két külügyminiszter újabb személyes megbeszélést tartson. Politikai körök szerint a megbeszélések

azt a célt szolgálják, hogy a tengely hatalmainak további magatartását összehangba hozzák.

Rómában a német külügyminiszter látogatásának főként azért tulajdonítanak nagyobb fontosságot, mert a két külügyminiszter találkozásánál több diplomáciai tárgyalás előzte meg és mert

mindkét külügyminiszter a közelmúltban igen nagy fontosságú tárgyalásokat folytatott, idegen külügyminiszterekkel.

A Ribbentrop—Ciano találkozás igen nagy jelentőségű lesz és azért történik, hogy Beck beszéde után a két külügyminiszter nyomban tanácskozhasson egymással. Ciano, mint Lengyelország barátja mérsékelt tanácsokat kíván nyújtani a varsói kormányoknak.

Az olasz sajtó nagy érdeklődéssel kíséri Ciano és Ribbentrop közeli comoi találkozását. A találkozással kapcsolatban Virginio Gayda a Giornale d'Italia

fülszerkesztője írtak között a következőket írja:

— A megbeszélések során a két külügyminiszter kíséretével a Rómában, Velencében és Berlinben a magyar és jugoszláv államfőjével folytatott megbeszélésekből adódott értesüléseit. A Ciano—Ribbentrop találkozás meghatározza a tengely helyzetét a két nyugateurópai demokráta nagyhatalom és a nekik segédkezőt nyújtó Roosevelt bekerítő politikájával szemben. A három nagyhatalom akciójával szemben Olaszország és Németország ellenintézkedésére van szükség — fejezi be cikkét a Giornale d'Italia.

A francia közvélemény jelentékeny része arra számít, hogy

Mussolini miniszterelnök közvetítő, vagy békítő szerepet fog betölteni Berlin és Varsó között.

Az Oeuvre úgy tudja, hogy Mussolini Ciano gróf külügyminiszter útján hosszú jegyzéket juttatott el Varsóba és ebben felajánlotta személyes közvetítését. Róma ebben a jegyzékben

a német kívánságok teljesítését javasolja Varsónak,

de ellenszolgáltatás fejében Lengyelország valamennyi határára kiterjedő olasz—német kezességvállalást helyez kilátásba. A Paris Midi is azt közli, hogy Róma tapintatosan közvetített akar megkísérelni egyrészt Berlin és Varsó, másrészt London és Berlin között.

A F E K E T E S A S

AZ IDÉNY LEGNAGYOBB SZENZÁCIÓJA.
RENDKÍVÜLI KALANDORFILM 2 RÉSZBEN

Meghiúsul az angol-orosz egyezmény

A tárgyalásokat kölcsönös bizalmatlanság jellemezte. London nem szavatol a balti államokért

Nagy érdeklődés Beck pénteki beszéde iránt

Párisból jelentik: Az angol-orosz tárgyalásokban súlyos nehézségek merültek fel. A Matin szerint az angol kormány az angol-francia-orosz szövetség megkötésére irányuló szovjet javaslatot a jelenlegi formájában elfogadhatatlannak tartja. Az angol kormány erről a döntéseről 48 órán belül hivatalosan tájékoztatni fogja Moszkvát. A moszkvai angol nagykövet közölni fogja, hogy

London nem hajlandó szavatosságot vállalni a balti államokért, de kész arra, hogy kelet-európai regionális jóállást vállaljon. A Matin szerint az angol-szovjet tárgyalások különben is a teljes bizalmatlanság és gyanakvás jegyében folynak.

Angol részről ugyanis kételyek támadtak a Szovjet szándékaival kapcsolatban és egyesek lehetségesnek tartják, hogy a Szovjet háború esetén csak a küzdelem legvégéig óráiban lépne közbe, de csak azért, hogy Európában a kommunizmust juttassa uralomra. Viszont a Szovjet részéről azt hiszik, hogy

Anglia nem valami nagy lelkesedéssel sietne Szovjet-Oroszország segítségére. Sőt hivatalos szovjetkörökben azzal vádolják az angolokat, mintha azok örömmel látnának egy német-szovjet konfliktust.

Lengyelország nem bizik a német ígéretekben

Londonból jelentik: A Financial News szerint nem hihető, hogy Lengyelország politikája olyan természetű legyen, hogy nézeteltéréseket idézzon elő London és Varsó között. Azt hiszik, hogy Beck külügyminiszter pénteki beszédében kifogja jelenti, hogy Lengyelország nem hátrálhat meg az oroszok vagy a fenyegetések elől és nem is bízhat jogai biztosítását illetően Németország ígéréteiben. Rá fog mutatni arra, hogy a lengyel kormány, mint egyenlő fél, kész a tárgyalásokra.

Bonnet francia külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta a lengyel nagykövetet.

Az angol katonai törvényt tárgyalta az alsóház

Londonból jelentik: Atlee őrnagy kérdésére Chamberlain miniszterelnök az alsóház mai ülésén kijelentette, hogy

Anglia tárgyalásokat folytat az Egyesült Államokkal a nyersanyagok kisereléséről.

azzal a céllal, hogy sztratégiai tartalékokat biztosítsanak. A kezdeményezést ezen a téren az Egyesült Államok kormánya tette és az angol kormány teljes mértékben tudatában van a javaslat fontosságának.

Ma került második olvasásban az angol alsóház elé a kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvényjavaslat. Chamberlain a javaslat elfogadását kérte és közölte, hogy nézete szerint

az első évben az új törvény alapján 200 ezer, míg a törvény érvényben maradásának három éve alatt 800 ezer ember nyer katonai kiképzést.

VILÁGSZERTE KÖZVETITIK BECK KÜLÜGYMINISZTER BESZÉDÉT

Varsói hivatalos jelentés szerint a lengyel diéta péntek délelőtt tizenegy órakor megtartandó ülését, amelyen Beck lengyel külügyminiszter elmondja nagy érdeklődéssel várt beszédét, az összes lengyel rádióállomások, az amerikai Broadcasting Company, a Columbia Broadcasting System és a Mutual Broadcasting System adó követték. A lengyel adók déli egy órakor közvetítik Beck beszédét angol szöveggel. Délután háromnegyed kettőkor a lengyel adók és

a magyar rádió francia nyelven közvetítik a beszédet, míg délután fél három órakor kerül sor a lengyel adókon a német nyelvű közvetítésre.

NÉMETORSZÁG EGYELŐRE NEM KÖT MEGNEMTÁMADÁSI SZERZŐDÉSEKET

Berlinből jelentik: A Havas-iroda értesülése szerint azokkal a tervekkel kapcsolatban, amelyek értelmében Németország biztosítékokat, vagy megnemtamadási szerződést ajánlott volna fel a balti államoknak, jólinformált német helyen kijelentik, hogy egyelőre nincs szó konkrét javaslatokról, hanem csak előzetes, tájékoztató jellegű tárgyalásokról, amelyek eredményét figyelembe veszik Németország további diplomáciai akcióinál. Megcáfolják azt a hírt, hogy Németország hasonló javaslatot tett volna Görögországnak, Belgiumnak, Hollandiának és Svájcnak.

ROOSEVELT NEM VITÁZIK HITLERREL

A Fehér Hához közelálló körökben kijelentették, hogy Roosevelt elnök nem folytatja Hitler kancellárral a vitát rádió vagy újabb üzenet útján. Az amerikai kormány igyekezik fog a semlegességi törvényt a lehető leggyorsabban úgy módosítani, hogy az Egyesült Államok megőrizze teljes függetlenségüket.

London, a republikánus párt vezére Cansas Cityben beszédet mondott, amelyben helyesnek tartotta a Roosevelt köztársasági elnök által javasolt békekonzferencia összehívását. Bár az elzárkózás hí-

Az aranyér

azonnal Goedecke féle Anusol kuppal kezelendő. A világ összes orvosi ismerik és rendelik.

Anusol-Goedecke

ve, annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy egy általános háború kitörése esetén az Egyesült Államok sem maradhatnak sokáig semlegesek. Ennek a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a totális államok ellen meginduló háborúból a demokráciák kerüljenek ki győztesen.

JAPAN ÉRDEKLŐLÉSE AZ EURÓPAI HELYZET IRÁNT

A Domei ügynökség jelentése szerint Arita japán külügyminiszter ma megtárgyalta a német és az olasz nagykövetekkel az európai feszültség kérdését. A megbeszélés előtt a külügyminiszter a mikádónak tett részletes jelentést az európai helyzetéről.

Gafencu külügyminiszter (bal) beszélget Londonban Halifax angol külügyminiszterrel

Amerika növeli tengeri haderejét

Washingtonból jelenti a Reuter távirati iroda, hogy az Egyesült Államok képviselőháza elfogadta a hadügyi tárca költségvetését. Az előirányzat szerint rövidesen hozzá látnak két, egyenkint 45.000 tonnás páncélos cirkáló és 21 más hadihajó építéséhez. Ezen kívül 500 hadirepülőgépet gyártanak. A hadihajók mindegyike, amelyeket 1943-ban bocsátanak vízre, egyenkint 93 millió dollárba kerül.

Markovics jugoszláv külügyminiszter Párisba és Londonba megy?

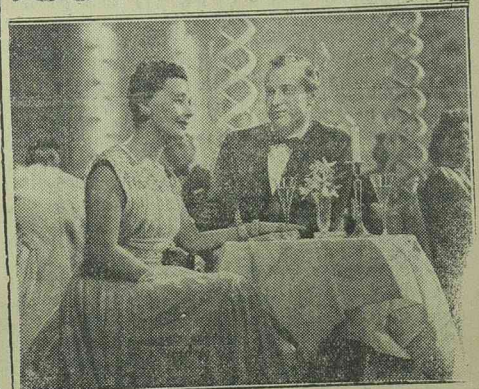
Londonból jelentik: A munkáspárti Daily Herald arról értesül, hogy Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter a hét végét Londonban fogja tölteni. A lap úgy tudja, hogy a jugoszláv külügyminiszter előbb Párisban Bonnet francia külügyminiszterrel fog tárgyalást folytatni. A hírt mégis fenntartással kell fogadni, mert az eddigi jelentések szerint Markovics külügyminiszter május 9-én Rómába kell kísérje Pál jugoszláv régensherceget.

Egy évre meghosszabbították a román-magyar sportegyezményt

Kilátásba helyezték a vendégcsapatok fogadását

Budapetről jelentik: A Pesti Ujság azt írja, hogy Neagu Boerescu a román sportszövetség egyik vezére a napokban Budapesten járt és több ízben folytatott tárgyalást az országos testnevelési tanács vezetőivel a román-magyar sportegyezmény ügyében. A régi egyezményt némi könnyítések biztosításával sikerült egy évvel meghosszabbítani. A

megállapodás levélváltás formájában történt Prém Lóránt dr. a testnevelési tanács ügyvezető alelnöke és Boerescu főigazgató között és ennek a levélváltásnak értelmében a szerződésben eddig nem szabályozott vendégcsapatsereplésekre is kilátás nyílik és román részről kilátásba helyezték, hogy az ilyen eseteket jóindulattal fogják elbírálni.

Kerülőúton a szerencséhez a címe az UFA legújabb filmjének, melynek szerepeit Lil Dagover és Viktor Staal játszák. Képünk a film egyik jelenetét ábrázolja.

Tavaszi és nyári szövetet

mindenki szívesen vásárol olcsón

Rabong és Schneider R. T.-nál

TEMESVÁR, I., Bratiannu-tér, sarokhelyiség, a püspöki palotában

Feloszlatták a magyar képviselőházat

Junius 10-ikére hívta össze a magyar kormányzó az újonnan megválasztandó házat

Budapestről jelentik: A magyar belpolitikai élet napok óta várt nagy eseménye csütörtökön bekövetkezett: a képviselőház legfelsőbb kormányzói kéziratral feloszlatták és már

június 10-ére új országgyűlést hívtak egybe,

ami annyit jelent, hogy ez idő alatt kell megtörténnie a választásoknak. A kormányzói kéziratot a képviselőház ülésén olvasták fel. A képviselőház délelőtt 10 órakor tartotta meg ülését

Románia kész fizetni amerikai tartozását

A washingtoni román követ tegnap jegyzéket nyújtott át kormányja nevében és ebben bejelentette, hogy hajlandó az Egyesült Államokkal szemben fennálló háborús adósságait kifizetni. A Reuter-ügynökség jelentése szerint ez az adósság 64 millió dollárt tesz ki.

A hazatérő férj holtan találta feleségét és két kisgyermekét

Nagykorösről jelentik: Megdöbbenő családi dráma tartja izgalomban a város lakosságát. Fehér Dániel a javadalmi hivatal főnöke szerda délután hivatalából hazatérve, lakása előszobájának ajtaját zárva találta. Feltörte az ajtót és már az első szobában borzalmas látvány tárult a szeme elé. Az ablaklincsekre felakasztva, életlenül lögött feleségének holtteste. Az asszony nyakán és két csuklóján 30-40 borotva pengével ejtett mély vágásból még szivárgott a vér. A következő szobában a cserépkályha két oldalán ugyancsak felakasztva élettelenül csingött

és a feloszlatták hírére nagy érdeklődés nyilvánult meg. Darányi Kálmán házelnök nyitotta meg az ülést és az ő megnyitó szavai alatt érkeztek a terebe Teleki Pál gróf miniszterelnök, aki mindjárt szólásra emelkedett és bejelentette, hogy

legfelsőbb helyről kézirat érkezett a házhoz. Kérte a levelet felbontani és annak tartalmát felolvasatni. Ezután a pecsételt ellátott levelet átadta az elnöknek, aki felbontotta azt és felolvasás céljából átadta a jegyzőnek. A kormányzó leirata közli, hogy miután

a képviselőház mandátuma április 27-én lejárt,

ezért elrendeli a ház feloszlását és június tizedikére hívja össze az újonnan megválasztott képviselőházat.

A képviselők néma csendben állva hallgatták végig a rendelkezést, majd Darányi zárószavai után az ülés véget ért.

le a házaspár két kisgyermeké, a három éves Kató és a másfél éves Danika. A megdöbbenő tragédia láttára a férj eszméletlenül esett össze. A hármás erőszakos halál előtt érthetetlenül áll Nagykorös társadalmá, mert a fiatal házaspár a legnagyobb egyetértésben és jómódban élt. Bucsuvelet nem találtak. Az orvosi vizsgálat abban az irányban is kiterjed, hogy a fiatal asszony esetleg nem lett öngyilkos és nem ő ölte meg két kisgyermekét, hanem mindhárom gyilkoságnak eshettek áldozatul.

A feleség vállalta a férj gyilkosságát, aki bosszúból leütötte az asszony szeretőjét

A vezetőügyész vizsgálatának szenzációs eredménye a helyszínen

Megírtuk, hogy a temesmegyei Klopodia községben véres gyilkosság történt, amelynek Konecni József hatvanhat éves napszámos az áldozata. A gyilkosságról a csendőrségen Lazar Katalin huszonhét éves asszony tett jelentést, aki előadta, hogy

az idős napszámot ő ütötte agyon, mert férje távollétében a mezőn megtámadta és erőszakoskodott vele.

A fiatalasszony azt vallotta, hogy férjével, valamint a napszámossal a búzaföldön gyomláltak. Közben férje a lovakhoz ment, hogy azokat megittassa. Amikor egyedül maradt a napszámossal, az rátámadt, az asszony védekezett és

A magyarországi zsidótörvény jelentősége

Budapestről jelentik: A zsidótörvény, amelyet szerdán a képviselőház elfogadott, általános elvként azt tüzte ki, hogy a szabadfoglalkozású pályákon csak 6 százalék, a kereskedelmi és ipari pályákon 12 százalék lehet a zsidóság számaránya. A közszolgálati ágakban zsidókat nem alkalmazhatnak. A sajtóban 12 százalék zsidó foglalkoztathatnak, de ez a százalékarány 1940-ig 6 százalékra csökkentendő. Az új törvény 500 ezer zsidót érint.

a kezében lévő botra erősített gyomlálókéssel többször a napszámos fejére ütött. Konecni az ütésektől a földre zuhant és rövidesen meghalt.

Az esetről értesítették a temesvári ügyészséget, ahonnan Buzoianu Alexandru vezetőügyész, Blanariu vizsgálóbíró és Vascan Dimitrie dr. törvényszéki orvos Klopodia községbe utaztak és a helyszínen folytatták vizsgálatot. Ennek során a vezetőügyész megállapította, hogy az idős embert nem ott ütötték le, ahol a holttestét megtalálták, mert ettől a helytől távolabb vérmomokra bukkant, ezenkívül az áldozat pipája sem volt a holttest mellett. Amikor ezeket a bizonyítékokat az asszony elé tárták,

az beismerte, hogy nem ő, hanem a férje ütötte agyon Konecni Józsefet.

Lazar Katalin férje, aki egyik lábára nyomorék, néhány nap előtt tudomást szerzett arról, hogy felesége és a napszámos bizalmas barátságban van. Ezért bosszút esküdött. Két nap előtt ebéd közben hátulról fejbütyötte az öregot, majd amikor Konecni elterült a földön, még többször rásujtott. Az eszméletlen embert végül is felesége segítségével arra a helyre vitték, ahol a holttestet a csendőrség megtalálta. A helyszíni vizsgálat befejezése után az asszony férjét is őrizetbe vették.

Miben hisz a strájer?

Bucurestiből jelentik: A strajerek esküszöve a következő:

1. Hiszek az Istenben és őseim vallásában.
2. Hiszek az ország királyában, a legfőbb strajerben, aki a román nép sorsának intézője.
Hiszek a munkában, az áldozatokban, amelyek legjobban erőtlen a haza fejlesztésére fordító.
4. Hiszek a Straja Tarii intézményben, amely nemzeti egység, a román lélek és a határok kzsége.

A prefektusok hatáskörének bővítése

Marta Alexandru dr. királyi helytartó rendelkezést adott ki, amelyben intézkedik a helytartóság területén levő öt megye élén álló prefektusok hatáskörének bővítéséről. Felhatalmazza a prefektusokat, hogy közmunkákat — beleértve az útépitéseket is — 300.000 leig terjedő összegben maguk adhassanak ki. Ugyancsak feljogosítja a prefektusokat, hogy az útépitéshez szükséges követ és egyéb anyagot ötszáz ezer leig maguk szerezhessék be. A megye területén szükséges személyzeti és dologi kiadásokat a költségvetés keretein belül a prefektusok utalják ki. Feljogosítja a helytartó a prefektusokat, hogy azokban a panaszokban, amikor a közönség valamely alárendelt hivatal döntésével elégedetlen, döntést hozzanak. Végül felhatalmazás kaptak a prefektusok arra is, hogy a közhasznú intézmények ügyvitelét ellenőrizzék.

Saját otthona lesz a szépművészeti akadémiának

Évek előtt megindult a főposta közelében a Regina Maria-körúton a szépművészeti társulat palotájának építése. Ugy terveztek, hogy az épületben nagy előadóterem, több kiállító terem és műterem lesz. Az építkezés azonban abamaradt, mivel nem volt rá elegendő pénz. A királyi helytartóságon Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletével értekezlet volt, amelyen ennek az épületnek a sorsáról foglalkoztak. Megállapították, hogy a temesvári szépművészeti akadémiának nincsen saját otthona és ezért elhatározták, hogy az épületet átveszik és az akadémia céljaira négy millió lei költséggel befejeztetik. Az átépítési tervek elkészítésével Liuba Cornel mérnököt bízták meg. A szépművészeti társulatnak kiállítási cölakra rendelkezésre bocsátják a kultúrpalota üvegtermét, ahol egyúttal művészeti előadások is rendezhetők.

A bucarestii román-lengyel egyesület ünnepsége

Bucurestiből jelentik: A román-lengyel egyesület az Atheneul Roman palotában nagyarányú ünnepséget rendezett a lengyel nemzeti nap alkalmából. Az ünnepségen megjelentek a kormány tagjai is és a beszédet Petrovici I. professor, az egyesület elnöke mondotta, rámutatva arra a szoros összeköttetésre, amely a két ország között fennáll. Raczinszki Roger bucarestii lengyel nagykövet a következőket mondotta: — Lengyelország egész lakossága készen áll arra, hogy kötelességét teljesítse önmagával és a jövő generációval szemben.

Az ingatlannyilvántartási könyvecskéi benyújtásának további sorrendje

Május 6-án, szombaton a következő uccák tulajdonosai adják be a rendőrségen az ingatlannyilvántartási könyvecskéket: Cetatii, Carmen Sylva, Cantemir, Carusso, Cavaler Iacobovici, Cesar, Cicero, Cicio-Pop, Circumvalentiei, Chinezul, Cernauti, Chisinau, Cosbuc, Cotnar, Crinul, Cuzz. Voda, Cantacuzino, Caragiale, Campeni, Campina, Cercel Voda, Cermena Petru, Constantin cel Mare, Cometa, Coronini tér, Cononicarul Neulcea, Cosma Aurel, Calugareni Vadul, Canonieul Moldovan, Constanta, Caras, Carpati, Carol ut, Catargiu Barbu, Cerna, Ciordas Martirul, Ciprian Porumbescu, Cipariu Timotei, Chiriac, Cluj, Corbului, Coroana de Otel, Cosminului, Craiova, Crisul, Crucii tér, Cameliei, Clemencean, Catargo, Cloca, Crisan, Comsa Spataru, Cernaianu M., Calaceanu L., Clemannc C., Ciocopi, Calugarul Pelbart és a Craciunescu str. Az ingatlannyilvántartási könyvecskéket délelőtt nyolc és egy óra között, délután pedig öt és hét óra között lehet beadni a rendőrkvesztura épületének ötös számú irodájában,

1939. május 6.

Pazsitny Bonaventura, az erdélyi minorita rendtartomány főnöke meghalt

Énteken temetik el Aradon az elhunyt főpapot. — A gyászszertartást Pacha Ágoston megyéspüspök végzi

Aradról jelentik: Arad városának és egyben romániai római katolikus hatalmas táborának mélyszégyen gyásza van. Pazsitny Bonaventura dr., az erdélyi minorita rendtartomány főnöke, ez a tiszteltemélt, nagytudású és népszerű főpap, néhány napos szenvedés után hatvanöt éves korában a halotti szentségek ájtatos feltelege után elhunyt. Pazsitny Bonaventura kiváló alakja volt a keresztény magyarságak. Izig-veíg pap, bölcselő, előkelő szellemű férfi, toleráns a végtelenségig és emellett fájó és népéhez törhetetlenül ragaszkodó. Kevesen dicsekedhetnek ilyen szép férfiúi erényekkel s halála osztatlan részvételt kelt nemcsak Erdélyben, a Bánságban, hanem az országhatáron túl is.

A HALÁL.

A rendfőnök néhány nap előtt influenzában súlyosan megbetegedett és kedden állapota válságosra fordult. Az orvosi konzilium az influenza következtében hirtelen fellépő veseinfekciót állapított meg és már ekkor látható volt, hogy nem lehet segíteni rajta.

Kedden délelőtt a beteg elvesztette öntudatát, majd amikor a gyors orvosi beavatkozásra délben néhány percre magához tért, rendtársai jelenlétében megáldozott és Novák R. Mihály rendtartományi titkár kezéből felvette a nagybetegek szentségét, az utolsó kenetet. Ezután állapotja rohamosan aggasztóvá vált és a leggodosabb kezelés sem segíthetett rajta. Szerdán délután öt órakor beállott az agónia. A haldokló rendfőnök ágya mellett az összes rendtagok térdén állva elimádkozták a haldoklók ájtatosságát és zsoltárait (Ordo commendationis animae) s az ágya mellett térdelő rendtársak, orvosok és több hűséges barátja jelenlétében a szerdáról csütörtökre virradó éjjel 2 órakor adta át lelkét teremtőjének.

AZ ELINDULÁS

Pazsitny Bonaventura dr. az ősi felvidéki városkában, a pozsonymegyei Szentgyörgyön született 1872. október 26-án. Középiskolai tanulmányai végeztével a minorita rendbe lépett és hittudományi kiképzésre előljárói az Örök Városba küldték. Rómában, a világhírű Gregorin-egyetemen szerezte meg kitűnő képesítéssel a teológiai végzettséget. Rómában szentelték pappá 1896-ban és avatták a hittudományok doktorává 1904-ben.

Lelkipásztori működését mint segédlelkész kezdte meg, csakhamar azonban kinevezték a rendi hittudományi főiskola tanulmányi felügyelőjévé. Egerbe. Már 1898-ban, felszentelése után két évre, plébános Szepescsütörtök helyen, majd 1900-ban hittanári minőségben Aradra került, ahol értékes, buzgó papi működésével sok hivatást szerzett magának.

Életének jelentős szakaszát a szemináriumi nevelés szolgálatában töltötte. 1903-tól 1913-ig, tehát pontosan tíz esztendőn át, mint a rendi teológiai szeminárium igazgatója és tanára, Marosvásárhelyen működött. Sok papi, szerzetesi hivatás útját egyengette és ha a világháború el nem sodorja a maga köré gyűjtött lelkes, ifjú tábort, a későbbi rendfőnök szervező munkája, az impériumváltozás utáni időkben, felbecsülhetetlen erőforrást nyerhetett volna az általa nevelt generációban. Sajnos, csak kevesen érték azt meg, hogy később munkatársai lehettek.

VATIKÁNI GYÓNTATÓ

A világháború kitérőse Pazsitny Bonaventura dr.-t Rómában találja, ahol két évig mint a vatikáni bazilika apostoli magyar gyóntatója teljesít szolgálatot. Ezen idő alatt előkelő és komoly papi egyéniséggel, nagy képzettségével és társadalmi érintkezésében szeretetreméltó modorával mindenkinek tisztelést és becsülést kiérdemelt. Élénk kapcsolatot tartott fenn római egyházi körökkel, ahol a nemzetközi katolikus élet sok kiválóságával alkalma nyílt közéletben Marosvásárhelyről Csütörtök helyre,

majd Nagybányára helyezték át, majd 1921-től 1921-ig ismét római vatikáni gyóntató. Ebben a minőségben éri el a legfelsőbb kinevezést, mely a háború után önállóan megalakult erdélyi minorita rendtartomány élére állítja.

AZ ERDÉLYI RENDTARTOMÁNY ELÉN

Tizenkét év óta vezette Pazsitny Bonaventura dr. az erdélyi minorita rendtartomány ügyeit s ezalatt az idő alatt alkalma nyílt a rendi reformok erélyes bevezetése mellett egy egészen új papi generáció nevelésére és munkába állítására. Egymásután küldötte Rómába a tehetséges fiatalokat, akik hazatérve, csakhamar a legfelkészültebb munkaköröket vették át és lelkipásztori, tanári, egyesületi és írói tevékenységükkel hűséges és odaadó papjává váltak az ittléi katolikus magyarságnak. Pazsitny Bonaventura dr. érdeme, hogy a nagybányai szeminárium rövid idő alatt tudományos apparátusával, elsősorban felszerelt könyvtárával és kiváló tanári karával csakhamar pótolta a háború utáni években keletkezett hiányokat

A püspök eltiltotta a minoritarendi nővéreket az egyenruhaviselőtől és a szegények részére való gyűjtéstől

Pacha Ágoston püspök most bocsátotta ki idei nyolcadik pásztorlevelét, amely közli a vallásügyi miniszteriumnak 18250. szám alatt a püspöki hatóságokhoz intézett felhívását, hogy a papok figyelmeztessék a híveket, ne adjanak hitelt a rémhíreknek, azok terjesztőit jelentésként fel és mindenki legyen teljes bizalommal az ország vezetői iránt. A temesvári katolikus főiskolába július végéig lehet jelentkezni felvételre és a kérvényeket a püspöki irodában kell beadni. Közli a pásztorlevél a püspök tavaszi bérmautjának programját, amely május 19-én Óbessenyőn kezdődik. A püspöki bérmaut a következő: május 20: Valkány, 21-én: Nagyszentmik-

NOVÁK R. MIHÁLY A RENDFŐNÖK HELYETTESE

A halálesetről a minorita rendház vezetősége azonnal értesítette Cassulo Andrea dr. bucarestii pápai nunciust, dr. Hess Bedát, a minoriták római generális főnökét, a temesvári, nagyváradi és gyulafehérvári püspökséget, a helybell hatóságokat, az erdélyi szerzetesrendfőnökségeket, Monay Ferenc dr. vatikáni gyóntatót, volt rendfőnököt és az összes erdélyi rendházakat. A

A rendfőnöki hivatal teendőit, a rendi szabályok értelmében, újabb római intézkedésig a jelenlegi rendtartományi titkár, Novák R. Mihály minorita atya látja el. A jövő évi káptalani választásig a rendtartomány élén ideiglenesen kinevezett rendfőnök áll majd, akinek személyét a római kúria jelöli ki, a rendi kormánytanács előterjesztésére.

A GYÁSZSZERTARTÁS ÉS A TEMETÉS IDEJE

Pazsitny Bonaventura dr. földi maradványait a Minorita Kultúrházban ravatalozzák fel, ahonnan a gyászszertartások előtt a templomba viszik át. A templomi ravatal előtt pénteken délelőtt fél 10 órakor elmondják a halotti szolozsmát, melyet 10 órakor ünnepélyes gyászmeze és Libera követ. A gyászszertartást a templomi vegyeskar Perosi Raquiemjét adja elő. A temetési szertartás pénteken délután fél hat órakor kezdődik s azt Pacha Ágoston megyéspüspök végzi, aki Mária-Radnáról érkezik Aradra. A temetésen testületileg részt vesznek az összes katolikus intézmények, iskolák egyesületek, valamint a vidéki egyházi küldöttségek is.

lós és Nyerő községek, május 22-én: Máriafehérvár, 23-án Nagykomlós, 24-én Újszentpéteren, 25-én: Sárafalván, 28-án: Temesvároton, 29-én: Lugoson és június 18-án: Aradgájon és Szent Pál községekben.

Végül közli, hogy Boros Gizella aradi lakosnőtől az egyházi gyűjtés jogát és az egyenruha viselésének engedélyét megvonta. Ezek régebben a szegényügy felkarolása érdekében engedélyt kaptak, hogy mint minoritarendi harmadrendi tagok közösséget alakítsanak és megfelelő egyenruhát viseljenek. A közösség azonban a várakozásnak nem felelt meg és mivel most újból gyűjtenek, ettől el kellett tiltani őket.

Kisiklott a motorosvonat — egy halott és husz sebesült

Cernautiból jelentik: Súlyos vasuti szerencsétlenség történt tegnap délután a cernautii pályaudvar közelében. Egy motorosvonat kisiklott, több kocsija felborult és ennek következtében egy gyermek életét veszítette, míg husz utas könnyebb-súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett.

A szerencsétlenség a cernautii pályaudvar közelében levő vágóhid mellett történt. Az 5325. számú motorosvonat nagy sebességgel haladt Cernauti felé, amikor a vágóhid közelében, közvetlenül egy vasuti őrház előtt kisiklott. Először az első motoroskocsi ugrott ki a sinekből, majd pedig magával rántotta a szerelvény többi kocsiját is és a vagonok, mintegy 15 méter-

nyire a sinektől, felborultak. Az őrház előtt játszadozott Ursache Nicolae 15 éves fiú, a pályaoor gyermek, aki

a felborult kocsik alá került és nyomban meghalt. A felborult kocsikban szerencsére csak husz utas tartózkodott, ezek kivétel nélkül megsebesültek. A sebesültek között van Drumur George román író és publicista, aki a katasztrófa következtében balkarját elvesztette.

A megindított nyomozás eddig még nem tudta pontosan megállapítani a szerencsétlenség okát. Valószínűnek tartják azonban, hogy gyermekek köveket helyeztek a sínparra és így következtet be a motorosvonat kisiklása.

Vigan áll a Budapesti Nemzetközi Vásár

Öröm nézni a mai világban a Budapesti Nemzetközi Vásár napról-napra fokozódó vidám forgatagát. Zsufolva érkezik Pestre minden vonaton, zavartalan utazás emlékével érkeznek az utasok külföldről és sereglik fel a vidék szakadatlanul, hogy aztán a külföldiek, vidékiek és pestiek végeláthatatlan sorokban vonuljanak ki a Városligetben büszkélkedő vásárvárosba. A közönségsiker teljes, ami természetes is, hiszen annyi a meglepő, új látványosság, hogy a látogatók percre sem fogynak ki az álmélkodásból. Óriási sikere van annak az ujtásnak, hogy a gazdasági termelés nemcsak a kész árucikkben, hanem annak menetét mozgofényképekben is bemutatják a közönségnek. A vásár területén nem kevesebb, mint három mozgofényképszínház áll ennek a célnak szolgálatában.

A vásár megnőtt területben és kiállítóinak

számában, de óriásit növekedett a látogatók számában is. Ha azt kérdezzük a látogatóktól, hogy mi a legnagyobb szenzáció, tiz közül legalább nyolc azt feleli, hogy a vásár külön rádióleadó állomása. És valóban a vásár központjában ének szökö leadó antennatorony és tövében a studio igazi élményt nyújt működésével.

A vásár hétfőn, május 8-án este zárul. A utazási- és vízumkedvezményeket biztosító vásárgazdálvány, amellyel május 8-ának déli 12 órájáig lehet Budapestre megérkezni, ország-szerte árusítja — az utolsó percig — minden utazási- és menetjegyiroda és ilyet bárki szerezhet magának.

A külföldiek a vásár zárása után még 10 napig, május 18-ig tartózkodhatnak a vásár utazási- és menetjegyiroda és ilyet bárki szerez-

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhatalóknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 550, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A pénteki májusi ájtatosságok a temesvári templomokban

A püspöki székesegyházban pénteken este hét órakor magyar nyelvű ájtatosság lesz és Frigyer Iván plébános magyar szentbeszédet mond. A belvárosi plébániatemplomban este nyolc órakor német ájtatosság lesz, szentbeszéd nincsen, csak vasárnap. A gyárvárosi plébániatemplomban este hét órakor német nyelvű ájtatosság lesz, szentbeszéd nincsen. Az erzsébetvárosi plébániatemplomban este félnyolc órakor német nyelvű ájtatosság és német szentbeszédet mond Pater Stefan. A józsefvárosi plébániatemplomban este negyed nyolckor német nyelvű ájtatosság lesz és német szentbeszédet tart Haubenreich József gyárvárosi káplán. A mehalai plébániatemplomban este hét órakor német nyelvű ájtatosság és német szentbeszédet mond Pater Gotthardt.

Balbo marsall Egyiptomban. Kairóból jelentik: Balbo marsall, hétfőn Kairóba érkezik. Az egyiptomi olasz követ ebédre hívta meg Anglia kairói követét és ezen az ebéden Balboval is megbeszéléseket folytat.

Amnesztia Szlovákiában. Pozsonyból jelentik: Tiso miniszterelnök a katonai bíraskodás keretében közlegényeket hirdetett ki, amely valamennyi, március 14. előtt elkövetett politikai vétségére vonatkozik.

Elhunyt magyar tudós. Budapestről jelentik: Dr. Bárány Gerő vallás és közoktatásügyi nyugalmazott államtitkár váratlanul elhunyt. Dr. Bárány 1878-ban született Désen és hosszabb ideig a műegyetem filozófia meghívott előadója volt. A kiváló tudós számos bölcséleti művet írt.

Göring tábornagy ismét a Rivierára utazott. Berlinből jelentik: Göring vezértábornagy tegnap délután különvonattal elhagyta Berlint és ma este rövid tartózkodásra San Remoba érkezett.

Teljes holfogyatkozás. Bucurestiből jelentik: Az ország legnagyobb részében szerdán éjjel a teljes holfogyatkozás jól volt látható, mert az égboltozat felhőtlen volt. Este 3 órakor a hold fényesen világított, később azonban fokozatosan elhalványult.

A PÉNZÜGYMINISZTER SVÁJCSBA UTAZOTT. Bucurestiből jelentik: Mitita Constantinescu pénzügyminiszter, a Nemzeti Bank kormányzója ma Svájcba utazott, ahonnan Olaszország felé folytatja útját. A minisztert az állomás peronján Calinescu miniszterelnök, a kormány tagjai, valamint az olasz és a svájci követségek képviselői üdvözölték. Constantinescu pénzügyminiszter résztveszt Baselben a jegybankok konferenciáján és fontos megbeszéléseket folytat Bontague Norman-nal, az angol bank kormányzójával, valamint Walter Funk német bankkormányzóval és nemzetgazdasági miniszterrel. A pénzügyminiszter megtekinti a Zürichben május 6-án megnyíló svájci országos kiállítást, majd pedig Rómába utazik. Ide a minisztert Gianini nagykövet, annak az olasz bizottságnak az elnöke hívta meg, aki legutóbb olasz részről az olasz-román kereskedelmi tárgyalásokat vezette. Mitita Constantinescu május 12-13-án tartózkodik Rómában.

Május 5

Péntek

Pius, Gotthard, Irina, Teofil

1588. május 5-én halt meg Blandrata György olasz eredetű orvos és vallásreformátor. Előbb Kálvinnhoz és Lutherhez csatlakozott, később azonban egyik megalapítója lett az unitárius vallásnak. 1563-ban Erdélybe került mint János Zsigmond fejedelem udvari orvosa és tanácsosa. Haláláig Erdélyben maradt. Több teológiai munkáját Dávid Ferencsel, az unitáriusok első püspökével együtt adta ki.

1821. május 5-én halt meg száműzetésben Szent Ilona szigetén I. Napoleon francia császár. Vitézségével és nagy szervező képességével egyszerű kis katonatisztból magasra emelkedett és Franciaország császára lett. Egész Európában győzedelmes háborukat viselt. Végül is Anglia vezetésével az akkori nagyhatalmak szöveteztek ellene, legyőzték és megfosztották trónjától.

1826. május 5-én született Montijo Eugenia Mária grófnő, aki később III. Napoleon francia császár felesége lett. Eugénia császárnő rendkívül fényűző és becsavagyú volt és nagy része volt abban, hogy III. Napoleon 1870-ben Németországgal háborúba keveredett. A háborút a franciák elvesztették, Eugénia fiával együtt Angliába menekült, ahová később követte férje is. 1873-ban özvegyre jutott és sokáig túl élte férjét. Életét visszavonulásban töltötte.

1893. május 5-én született Bárd Oszkár költő. Orvosi oklevelet szerzett és Galán mint körorvos működik. Az erdélyi irodalomban előbb versekkel, később drámákkal jelentkezett. Több kötet értékes költeménye jelent meg. Szindarabjai közül a legnagyobb sikert a Silvio lovag aratta

(—) Az állampolgársági jegyzékből kimaradtak összeírása. A városházán naponta folyik az állampolgársági jegyzékből kimaradt egyének összeírása. A Romániai Magyar Népki-zösség bányási közintézmény irodája (Belváros, Unirii-tér 8. szám), délelőtt kilenc és egy, délután négy és hat óra között készséggel áll rendelkezésére felvilágosítással az érdeklődőknek. A mostani összeírásnál azonban csak azoknak van kilátása eredményre, akik igazolják, hogy a mai Románia területén valamely városban, vagy községben 1918. december 1-én megszerzett illetőségük volt. Aki ezt nem tudja igazolni, azt a mostani összeírásnál nem veszik figyelembe.

AGYONLÓTT SZÖKEVÉNY. Budapestről jelentik: Április 30-án a magyar területen lévő Lucska közelében egy járőr megállásra szólította fel Kaspar János mecenári illetőségű szlovák lakost. Kaspar futásnak eredt, a járőr pedig a törvényes felszólítás után fegyverét használva, halálra megsebesítette a szökevényt.

A Bucurestii mentők statisztikája. Bucurestiből jelentik: A fővárosi mentők most tartották közgyűlésüket, amelynek során részletesen beszámoltak az elmúlt esztendő munkásságáról. A bucurestii mentőknek 1938-ban valóban nagy forgalmuk volt. Összesen 5229 szerencsétlenség esetében nyújtottak első segélyt, míg a különböző kórházakba 654 öngyilkost szállítottak be.

Katona halálos balesete. Ploestiből jelentik: Halálosvégi vasuti baleset történt tegnap este a ploesti pályaudvaron. Irimie Petre katona, aki a 10. Rosiori ezredben teljesített szolgálatot, fel akart ugrani az Arad felé induló és már mozgásban lévő vonatra. Szerencsétlenségére azonban megcsúszott a lépcsőkön és a sereglény alá került. A kerekék mindkét lábát levágták. A katona kórházba szállítása közben kiszenvedett.

GÖRÖG ÉS RÓMAI RÉGISÉGEKET TALÁLTAK DOBRUDZSÁBAN. Dobrudzsában rendszeres ásatások következtében régészeti értékkel bíró görög és római város-romokra bukkantak és művészeti értékű szobrokat, valamint görög és római feliratú táblákat, továbbá régi pénzeket és érmekeket találtak. A közeljövőben Abruissban, Dobrudzsza déli részében, premilitárisok bevonásával tovább folytatják az ásatásokat és további műkincseket remélnék találni.

(—) Selyemhernyók kieszése. Mindazok, a kik selyemhernyó tenyésztéssel kívánnak foglalkozni, a mai naptól kezdve jelentkezzenek a temesvári Duca-ut huszonegy szám alatt levő selyemhernyó tenyésztő telepen, ahol díjtalanul selyemhernyókat kaphatnak. Ugyanott a tenyésztéssel kapcsolatosan utasításokkal is szolgálnak.

(—) Farkasok támadása a juhnyáj ellen. Az Oravica közelében levő Rakica község juhnyáját, amely az erdőben legelt, farkascorda támadta meg. A farkasok nyolc juhot megöltek és számosat megsebesítettek. A pásztorok kutyáik segítségével csak nagy erőfeszítés után tudták az éhes farkasokat elkergetni.

Amerika tovább fegyverkezik. Washingtonból jelentik: A kongresszus tegnap elfogadta Roosevelt elnök legújabb javaslatát, amely nemzetvédelem fokozására vonatkozik. Eszerint újabb 153 millió dollárt fordítanak a legújabb sebb harci felszerelés céljaira.

Kétfélmillió leit sikasztott két tisztviselő. Bucurestiből jelentik: Néhány nappal ezelőtt Creditul Funciar Rural társaság sikasztás címén bünvádi feljelentést tett Vladescu Ion és Iordache Rociu főtisztviselő ellen. Az ifjok ügyészség az ügyben a vizsgálatot lefolytatt és ennek során megállapítást nyert, hogy a társaság két tisztviselője körülbelül kétfélmillió leit tulajdonított el. Tegnap délelőtt mindkettőjük letartóztatták és a vacarestii fogházba szállították.

Agynsujtotta a villám. Constantából jelentik: A tavaszi zivatar ebben az évben Constanta megyében követelte az első halális áldozatot. Harsova községben a villám agynsujtotta Poplesnu Traian 40 éves gazdálkodót, akit földjén ért utól a záporosé.

A kilencedik öngyilkossági kísérlet sikertelen. Craiovából jelentik: Megrendítő öngyilkosság történt tegnap Craiovában. Candoiu Gheorghe 75 éves aggyastán 7 évvel ezelőtt megvakult és azóta állandóan az öngyilkosság gondolatával foglalkozik. Nyolc ízben kísérelt meg öngyilkosságot, de mindig megmentették. Tegnap végre sikerült tettet elkövetni és felakasztotta magát.

A Daily Telegraph tudósítóját kiutasították Németországból. Berlinből jelentik: A Daily Telegraph berlini tudósítóját hivatalosan arról értesítették, hogy május 24-ig el kell hagynia Németország területét. A német kormányunk ez a válasza a National Zeitung londoni tudósítójának kiutasítására.

Korzikát elhagyják az olaszok. Livornoból jelentik: Korzikából tegnap 500 főből álló csoport indult el Olaszországba.

(—) Szőlő- és gyümölcsfapermetező, oltógumi, kertművelési eszközök, földművelési cikkek, szerszámok, kocsiengelyek, jutányosan kaphatók Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

Halalós verekedéssel végződött táncmulatság. Tulceaából jelentik: Halalós tömegverekedés játszódott le Tulcea egyik külvárosában rendezett mulatságon. Cranjala Toader legény több társával együtt belekötött a mulatozókba és néhány pillanat múlva a jelenlévők botokkal, vaddarabokkal, öklökkel és egyéb ütő- és vágó szerszámokkal üttették egymást. A nagy kavardásban már nem lehetett tudni, hogy ki kihez tartozik, mindenki azt ültette, aki hozzá legközelebb állt. Végül is rendőrök érkeztek, akik a rendet csak nagy nehezen tudták helyreállítani. Ekkorra azonban már egy halott és számos sebesült maradt a verekedés színhelyén.

(—) UNITÁRIUS ISTENTISZTELET lesz vasárnap, május 7-én délután félötök a belvárosi evangélikus templomban.

Három hónapi fogház a leharapott orrért. Bucurestiből jelentik: Az ifovi törvényszék tegnap három hónapi fogházra ítélte Tudor Dragomir pincért, aki összeveszett Bratu Dobre nevű barátjával, majd rávetette magát és leharapta az orrát.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Erdei László, Saban Viorica, Zamfir Coriolan Remus, Wallentin Vonigar.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA:

Pénteken, május 5-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Reg. Ferdinand uton levő Salvator gyógyszerár

A II. kerületben a Stefan cel Mare uton levő Jahner R. gyógyszerár

A III. kerületben a Carol uton levő Mária gyógyszerár

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Új-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

M Ű S O R :

PÉNTEK, MÁJUS 5.

APOLLÓ: Kelet leánya (angol film)
CAPITOL: A repülő emberek (angol film)
RIVOLI: Szibéria hősei (orosz film)
SCALA: Az arizonai tigris (angol film)

1939. május 6.

— I. Carol király centennáriumnak megünneplése. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésiügyi miniszter távirati rendeletet küldött a tanfelügyelőségekhez, hogy a megyei székhelyeken május 10-én, I. Carol király születésének századik évfordulója alkalmából ünnepeket rendezzenek. Ezeket az ünnepeket a színházban, vagy pedig nagy befogadóképességű termekben tartásuk és ezek keretében méltassák I. Carol királynak, a román dinasztia megalapítójának, történelmi érdemeit.

— A NÉMET KORMÁNY ELLENINTÉZKEDÉSKÉNT HAT ANGOL UJSÁGÍRÓT TILTATOTT KI. Berlinből jelentik: A német kormány újabb hat angol állampolgárt, köztük H. C. Greent, a Telegraph tudósítóját kiutasította Németország területéről. A propagandaiügyi minisztérium kijelentette, hogy Green kiutasítását nem lehet összefüggésbe hozni ujságírói tevékenységével, hanem az más okokból történt, amit nem kívánunk egyelőre nyilvánosságra hozni.

— FENYŐ ISTVÁN PAPIKERESKEDŐ MEGHALT. Fenyő István temesvári papírkereskedő és kiskészítő ötvenhét éves korában szívroham következtében tegnap délután meghalt. Fenyő István, aki kecskeméti származású volt, huszonöt esztendő előtt telepedett meg Temesvárról. Előbb Galambos Béla papírkereskedővel együtt indította meg üzletét, később a cégtársak mindegyike külön üzletet nyitott. Fenyő István a kereskedői korrektség mintaképe volt. Évek előtt cinkográfia alapított, amelyet magas színvonalra fejlesztett. Hosszú idő óta szenedett szívbeteg, amely most megölte. Gyászolják: felesége, született Kohn Ida, fiai, László és Imre, fivéréi: Fenyő József, a Grozit-cég tulajdonosa, Fenyő Béla dr. tanár, Fenyő Pál, nővérei: özvegy Rózsa S. Lajosné, özvegy Frank Pálné, apósa, Kohn Sámuel nagykereskedő, anyósa Kohn Sámuelné, született Leipnik Katalin, sógorai, sógoronói és nagy rokonság. Temetése vasárnap, május 7-én délelőtt tíz órakor megy a zsidó temető halotti csarnokából.

— ELŐLÉPTETÉSEK A KÖZIGAZGATÁSI FELÜLVIZSGALATI BÍRÓSÁGON. Darabantiu Vasile dr. és Hanes Tiberiu dr. közigazgatási felülvizsgálati bírósági elnököket főelőadókká léptették elő. Ugyanakkor Olaria Titu dr. facsádi ügyvédet a közigazgatási felülvizsgálati bírósághoz bíróknak nevezték ki.

— MEGHALT GRÖNER VOLT NÉMET HADÜGYMINISZTER. Berlinből jelentik: Gröner Vilmos tábornok, volt birodalmi véderőminiszter csütörtökön Berlinben elhunyt. Az elhunyt államférfi 1920-ban lépett be a birodalmi kormányba, mint közlekedési miniszter és 1932-ben mondott le a véderőminiszteri tisztségéről.

— TISZTIVISELŐJELÖLTEK KÉPESÍTÉSI VIZSGÁI. A helytartóságon megkezdtek azoknak a képesítési vizsgáit, akik köztisztviselői és közalkalmazotti állásokra akarnak majd pályázni. Tegnap az elemi iskolai végzettségű jelöltek vizsgáltak, akik összesen nyolcvanketten voltak. Ma vizsgálnak a főiskolai, május 11-én pedig a középiskolai végzettségű jelöltek. A vizsga írásbeli és szóbeli. Az eredményt csak valamennyi csoport vizsgájának befejezése után hirdetik ki.

— ELŐKÉSZÜLETEK A MÁJUS TIZEDIKI NEMZETI ÜNNEPRE. A május 10-iki nemzeti ünnep temesvári ünnepeinek sorrendje megjelent nyomtatásban. Az istentisztelet után a Regelo Ferdinand körúton díszfelvonulás lesz, amelyet a meghívott előkelőségek emelvényekről néznek végig. Az emelvényeken számozott ülőhelyek lesznek. A meghívottak a meghívóval együtt megkapják ülőhelyük számát is.

Német lap bírálata a Magyarországról terjesztett álhírről

A Berliner Börsenzeitung, a kormány hivatalos lapja foglalkozik azokkal a hírekkel, amelyeket a magyar államférfiak legutóbbi látogatásával kapcsolatban Párisban terjesztettek. Azok a körök — írja a lap — amelyek Lengyelországot arra akarják ösztönözni, hogy a német birodalomtól a német Danzig feletti protektorátust követelje, elég vakmerők ahhoz, hogy

Magyarországot mint német protektorátus alatt álló államot tüntessék fel.

Miután előttük ismeretlen az őszinte, mindkét fél érdekét szem előtt tartó, minden hátsó gondolat nélküli együttműködés és barátság, a magyar államférfiak látogatását saját mértékükkel mérik és a szívélyes német-magyar egyetértést a birodalom katonai és gazdasági nyomásával magyarazzák és ebből arra következtetnek, hogy a két ország közti együttműködés nem is lehet tartós.

(—) ANYÁK NAPJA AZ EVANGÉLIKUS EGYHAZBAN. A temesvári evangélikus templomban május 14-én, vasárnap délelőtt tíz órakor istentisztelet keretében tartják meg az anyák napját. A szentbeszédet ezen alkalommal Ragelbach András tartja.

(—) EVANGÉLIKUS ISTENTISZTELET ZSOMBOLYÁN. Vasárnap, május hetedikén délelőtt tíz órakor Zsombolyán a fiúgimnáziumban evangélikus istentisztelet lesz. Az istentiszteletet Argay György esperes mondja.

(—) A KRESKEDELMI ÉS IPARKAMARA TISZTVISELŐI TAGJAI AZ ORSZÁGOS NYUGDÍJPENZTÁRNAK. Múlt év november óta a kereskedelmi és iparkamarák tisztviselői és alkalmazottai szintén a köztisztviselők országos nyugdíjpenztárána tagjai. Ennek alapján Fratila Ion, a temesvári kamara főtitkára ezen irányban is intézkedett, hogy a tisztviselők nyugdíjárulékait ezenül a központi nyugdíjpenztárba fizessék be.

(—) A MUNKAKAMARA VOLT VEZETŐSÉGENEK BÜNPERE. A temesvári törvényszék megkezdte a munkakamara volt vezetőségi tagjai büntetőeljárását. A vádlottak személyi adatainak felvétele és a vádirat felolvasása után a védők pergátló kifogásokat jelentettek be és szövegtették az illetékesség kérdését is. A törvényszék úgy határozott, hogy az illetékesség kérdésében május 13-án hirdeti ki döntését.

(—) MEGKEZDŐDÖTT A ROMÁN KÖNYVHÉT. Az egész országban tegnap kezdődött meg a román könyvnek egy hétig tartó ünnepi bemutatása. Ebben résztvesznek a temesvári könyvkereskedések is, amelyek mind külön-külön kiállítás rendeznek a román irodalom termékeiből. Régi szerzők műveinek új kiadásai, most élő költők és prózaírók legújabb könyvei mind ott láthatók díszes és izlésszerű kivitelben. A román könyvhéten a könyvek megszabott árából húszöt-ötven százalékig terjedő engedményt adnak.

— Franciaország hatmilliárdos belső kölcsönt bocsát ki. Párisból jelentik: A pénzügyminisztérium május 15-én új belső kölcson felvételére bocsát ki felhívást. Ez a kölcsön rövidlejáratú állami bonok beváltását biztosítja és 6 milliárd frankra rug.

— RÓMA VÁROS LEGFŐBB TISZTVISELŐJE A MAGYAR KORMÁNYZÓNÁL. Budapestről jelentik: A magyar fővárosban tartozkodó Colonna herceg, Róma kormányzója ma délelőtt tanulmányozta a budapesti gyógyfürdőket, majd déli 12 órakor kihallgatáson jelent meg Horthy kormányzónál, aki feleségével együtt ebédelt vendégül a herceget.

Rendelet a tartalékosok és népielkök jövőbeni legyergyakorlatáról

Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztérium rendelete szerint legyergyakorlatra behívhatók a 63. szakasz alapján a tartalékosok és a milícia tagjai. A tartalékosok behívása miniszteri határozat alapján, míg a milicistáké királyi dekrétum útján történik. A tartalékosok három, egyenként 30 napig tartó gyakorlatra hívhatók be, míg a milícia tagjai egy 30 napos gyakorlatot tartanak. Ha a szükség úgy kívánja a koncentrációk meghosszabbíthatók, vagy megismételhetők, elvileg azonban csak ősszel, vagy tavasszal tarthatók. Az időszaki megerősítések céljából szükséges koncentrációkat azonban bármikor meghatározott, vagy határozatlan időre rendelhetik el.

Özvegy Fenyő Istvánné, született Kohn Ida úgy a saját, mint gyermekei, László és Imre, valamint a rokonság nevében, megtört szívvel jelenti, hogy a legyöngédebb férj, a legjobb édesapa és rokon,

Fenyő István

ma délután, 57 éves korában váratlanul elhunyt. A tragikus hirtelenséggel elköltözött drága halottunkat május hó 7-én, vasárnap d. e. 10 órakor, a zsidó temető halottasházából kísérjük végső nyughelyére.

ALDOTT EMLÉKE SZIVÜNKBEN ÖRÖKKÉ ÉLNI FOG!

Temesvár, 1939. május hó 4-én.

FOTO filmek gépek
ELŐHÍVAS, KÓPIA, NAGYÍTÁS
KECSKEMÉTI Temesvár, Bulev. Duca 2.

(—) TEMESVÁROTT KÖZEL TIZEZER EMBERNEK NINC S ALLAMPOLGÁRSÁGA. Temesvárott a hatóságok hozzávetőleges becslése szerint körülbelül tízezer clyan ember él, aki annak idején valamelyes okból kimaradt az állampolgársági jegyzékből. Mintogy kevés a kilitás arra, hogy ezeknek jelentkezzék és összeírása május 12-ig befejezhető volna, felterjesztést intéznek a belügyminisztériumhoz és a jelentkezési határidő meghosszabbítását kéri.

(—) ÁRLEJTÉS A HELYTARTÓSÁG PALOTÁJÁNAK ÉPÍTÉSÉRE. A helytartóság palotájának építési munkálataira — mint annak idején megírtuk, — április 6-án árlejtést tartottak. Minthogy azonban részint egyes munkálatok végzésére nem volt jelentkező, másrészt pedig egyes ajánlatok nem voltak megfelelőek, úgy határoztak, hogy kiegészítő árlejtést tartanak. Ez a második árlejtés szombaton, május 6-án délelőtt tíz órakor lesz a királyi helytartóságon.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Nika Vilma született Pospesch huszonegy éves, Szalaman Zsuzsanna született Reisz hetvenhét éves, Wallachi Vilma született Bognár ötvenhét éves, Zeller Ferenc huszonkilenc éves gyári munkás, Sepetean Teodor ötvenhét éves munkás, Zeller Ferenc huszonkilenc éves munkás, özvegy Gansel Júlianna született Stern hetvenkilenc éves, Singer Miklós hetvenhét éves napzsámós.

— NEMETÜLDÖZÉSEKRŐL ÍR A DNB. Berlinből jelentik: A DNB. ügynökség jelentése szerint a sziléziái Bismarck-hütteben egy lengyel csoport behatolt a népkönyvtárba, amelyet megrongált és a könyvek egy részét magával vitte. Katowitzban betörték a Kettowitzzer Zeitung című lap szerkesztőségének ablakait, Bialában pedig a német ifjúsági szervezet helyiségeinek ablakait törték be. A DNB értesülése szerint a lengyel hatóságok három lengyelországi német lap uccai terjesztését és kizárólagban való elhelyezését betiltották.

— KISPEST—ROMÁNIA B. 2:1 (0:1). Bucurestiből jelentik: Ma játszották le a második triálmérkőzést a Kispeszt és Románia B. csapata között. Az eredmény 2:1 (0:1) a Kispeszt javára. Az első félidőben a román csapat jól játszott. A gólt Marcu lőtte. Szünet után néhány változást hajtottak végre a csapaton. Ebben a félidőben a Kispeszt Nemes és Déri révén két gólt ért el. A második gól Iordachescu kapus hibájából esett.

— MEGNEHEZÜLT A ZSIDÓK BEVÁNDORLÁSA. Lausanneból jelentik: A zsidó kivándorlási intéző bizottság értesítést kapott arról, hogy a bolíviai kormány hat havi időtartamra felfüggesztette a zsidók bevándorlásának engedélyezését. A Port Said-i rendőrség intézkedéseket foganatosított annak érdekében, hogy megakadályozza a Szeuei csatornán átkelő zsidóknak a kikötőben való kiszállását. A határozatra az adott okot, hogy az elmúlt hónapban titkos úton számos zsidó kísérelt meg bevándorlást.

— WEYGAND TÁBORNOK BUCURESTIBEN. Bucurestiből jelentik: Weygand tábornok ma délután fél hat órakor Isztambulból jövet repülőgépen Bucurestibe érkezett.

Lola Montez világhírű táncosnő, aki miatt egy király elveszítette trónját

Néhány hét múlva évfordulója lesz annak, hogy 1861. június 30-án meghalt Lola Montez. Lola Montez volt az a táncosnő, aki királyt bukattott meg. A király I. Lajos, Bajorország uralkodója volt.

Lola Montez spanyol földön született és korán egyik legtüneményesebb táncművésze volt. Bejárta már egész Európát és hírnevétől hangos volt a világ, amikor 1846-ban Münchenbe jött, hogy az ottani színházban fellépjen.

A fekete haja és világos szemű elbűvölő szépség akkor is megbolondította volna a férfiakat, ha nem lett volna táncosnő. Így azonban még inkább Müncheni első fellépését nagy és előkelő közönség nézte végig. Udvari páholyban ott ült I. Lajos bajor király is. A király az első látásra beleszeretett a tündéri Lola Montezbe. A megismerkedés hamarosan megtörtént.

— Legfőbb vágyam volna spanyolul tanulni, — mondotta a király.

— Szívesen leszek a nyelvmesternője, felség, — válaszolta a táncosnő.

Lola — a müncheniek rövidesen csak így nevezték — hamarosan nagy befolyásra tett szert az udvarban. A király a Barenstrassen remek palotát ajándékozott neki. Az ezt követő két esztendő során Bajorország történelmének központja lett ez a palota.

A derék münchenieknek azonban nem tetszett a dolog. Morogtak. A diákok hangosan is kifejezték meztelen adni nemtetszésüknök. Igen gyakran tüntetést rendeztek a barenstrassei palota előtt.

Lola Montez akkor azt a tervet főzte ki, hogy a diákságnak legalább egy részét megnyeri a maga számára. Sikertült megbízottai útján néhány diákvért rábírní, hogy palotájában meglátogassák. Ezeket személyes kedvességével annyira elbájolta, hogy hűbéreseivé szegődtek. Ezek a diákok, akiket emiatt társaik bojkottáltak, új diákszervezetet létesítettek, amelynek Alemania volt a neve. A többi diákszervezet azonban Lomannianának csu-folta az új szervezetet és nem érintkezett annak tagjaival. Az Alemania és a többi diákszervezetek között ettől kezdve gyakoriak voltak a verekedések.

I. Lajos király elhatározta, hogy Lola Monteznek a Ladsfeld grófnő rangot adományozza. Ehhez azonban szükség volt arra, hogy a táncosnő előbb bajor állampolgár legyen. A király felszólította München városát, adja meg Lola Monteznek az illetőséget és ennek alapján az állampolgárságot. München városa tagadó választ adott. A király erre elrendelte, hogy a táncosnő állampolgárságát a kormány elismerje. Azonban a kormány is tagadó választ adott és lemondott. A király új kormányt nevezett ki, amely teljesítette óhaját és így Lola Montezből Landsfeld grófnő lett.

A táncosnő azonban nem érte be azzal, hogy I. Lajos kegyencnője és grófnő, hanem inkább, mint

eddig, beleavatkozott a politikába. Ezzel csak fokozta az ellenszenvet, amely eddig is környékezte. A tüntetések és verekedések napirenden voltak a palotája előtt.

Igy következett be 1848. február 9-ike. Ezen a napon az eddiginél is nagyobb tüntetés volt. A királyi ház minisztere közölte Lajossal, hogy valamit tenni kell, mert különben kitör a forradalom. A király erre felozlatta a Lola testőrséget képező Alemania diákszervezetet és fájó szívvel beleegyezett abba is, hogy Lola távozzék Münchenből. Titokban, sötét éjszaka utazott el Montez Lola Münchenből, ahol két esztendőn keresztül koronázatlan királynő volt.

Az eseményeket azonban Lajosnak ez az engékenység és Lola szerelemről való lemondása már nem tudta feltartóztatni. Március elején híre érkezett, hogy Párisban kitört a forradalom. A márciusi forradalom szele végigszállott egész Európán. 1848-ban az európai országok fővárosaiban egymásután robbant ki a márciusi forradalom. A forradalom nem kerülte el München sem. A király saját ablakából látta, amint a felgyökerkezett nép

végigvonul München utcáin. Akiknek nem jutott puska, azok lándzsákkal és fűtykösökkel vonultak fel. Az utcákon csakhamar fölhangzott a viharos kiáltás:

— Le Montez Lajossal!

Nagy volt a harag és elkeseredés a müncheniek szívében még mindig Lola Montez iránt, hogy királyukat róla nevezték el.

Lola már nem volt Münchenben, de mégis megbuktatta a királyt, aki kénytelen volt lemondani. Ezzel aztán véget is ért a szerelmes király története.

Lola Montez visszatért a táncosnői pályára. Müncheni szereplése világszerte ismeretessé lett és csak fokozta az iránta való érdeklődést. 1853-ban Amerikába ment, ahol a főszerepet játszotta egy szindarabban, amelynek tárgya Lola Montez müncheni élete volt. A darab és benne Lola Montez nagy diadalt aratott.

A híres táncosnő 1861. június 30-án tüdőgyulladás következtében meghalt.

Halálának évfordulóját Amerikában különös és szokatlan kegyelettel fogják megünnepelni. Azon a napon mutatják be Amerika néhány száz mozi-jában azt a filmet, amelyet Lola Montez életéről készítenek és amely most van befejeződésben.

Az európai mozik igazgatói már alig várják, hogy a film majd átkerüljön az Atlanti óceán. Bizonyára nagy vonzó ereje lesz.

Andorás

A francia akadémia kulisszatitkaiból

Akik visszautasították a halhatatlanságot jelentő zöld frakkot és akiket az akadémia utasított vissza

A francia akadémia, amelynek negyven halhatatlan tagja a francia szellemet képviseli, világszerte a legnagyobb tekintélynek örvend. Richelieu bíboros háromszáz esztendő alaptársa ma is Franciaország agyi tüzhelye, ahonnan a diadalmas értelmiség legragyogóbb világossága árad. Hibák történnék mindenütt, a kiválasztódás szelleme nem érvényesül mindig a legigazságosabban, így nem csoda, ha a francia akadémia számos tévedésének adta tanujelét az idők folyamán, amikor visszautasított vagy elejtett olyan tudósokat, írókat, vagy művészeket, akik mindennek ellenére is később azután örök csillagként lenyelték az emberi kultúra égboltján.

Bellamy francia író rendkívül érdekes beszámolójában seregszemlét tart mindazok fölött, akik nem jutottak be az akadémia, holott a pártatlan idő később igazságot szolgáltatott a számukra. Lássuk ezeket az utitársakat, akik velünk maradnak, mutatják számunkra az utat, mindannak ellenére, hogy sohasem öltötték fel

a halhatatlanságot jelképező zöld frakkot. Az első csoportba tartoznak mindazok, akik nem igen törődtek az akadémiaival, vagy egyenesen visszautasították még a gondolatot is, hogy a társaság tagjai legyenek. Ilyen közönyösök voltak La Rocheroucauld, Jurgot, Beranger. Diderot azt mondta, hogy számára az igazság kimondásának gyönyörűsége minden akadémiai tagságnál többet ér. A nagyszerűen gögös Barbey d'Aurevillytől viszont megkérdezte egyszer egy akadémikus:

— Mondja kedves mester, mikor lesz már a miénk?

— És ha tagnak jelentkezném, ki bírálhat meg önök közül engem? — válaszolt ez hívósen.

Daudet is ellenfele volt az akadémiaának.

— Nem jelentkeztem, nem jelentkezem és nem is fogok sohasem jelentkezni, — írja egyik regényének előszavában. Ugyanilyen ellenséges indulatot tanúsítottak Courrier, Lamennais és a halhatatlan regény szerzője, Flaubert.

Voltak azonban olyanok is, akiket az akadémia utasított vissza, mint méltatlanokat, ily magaskiüntetésre. Ez a pofon jutott osztályrészül például a szegény Moliere-nek, aki bizony nagyon szeretett volna akadémiai tag lenni. Volt is aztán nagy mosakodás később. Magyarárgatták, hogy az akadémia feltétlenül megválasztotta volna Moliere-t, de hát a XVII. század szokásai ezt nem tették lehetővé, mert színész volt, komédiás. A XVIII. században aztán már beismert verset írt egy akadémikus, így jellemezve Moliere-t:

— Semmi sem hiányzott az ő dicsőségéhez, csak az ő dicsősége hiányzott a miénkhez. Rousseau és az öreg Dumas kétszer is jelentkeztek, de a szigorú kritikusok azt mondták, lehetetlen. Baudelaire is megbukott. Hiába kardoskodott mellette az óriási tekintélyű Saint Beuve, a választ konokul mindig csak ez volt:

— Nem poézis, amit csinál. Baudelaire mosdatlan költő.

Hát még a szegény Verlaine, aki a szó szoros értelmében mosdatlan volt és züllött. Nem, egy ilyen hanyag megjelenésű emberről nem lehet szó. Ugyancsak hasonló visszautasításban részesült Balzac Daudet, a halhatatlanok című regényében megszólaltat egy ilyen orrfintorgató akadémikus:

— Balzac! De hát ismeri ezt az embert, uram? Rendetlen bohém, soha hús frank sincs a zsebében, s ön az akadémia akarája?

Ugyancsak ilyen nagy nehézségekkel küzdöttek Corneille, Hugo, Voltaire, Musset is, míg bejutottak az akadémia. De hát ez mindig csak hiúsági kérdés, mert akik az örökkévalóság számára dolgoznak, azoknak műve ugyanis megmarad, tekintet nélkül arra, hogy zöld frakkban vagy ingujjban írták őket.

Szemjanov Dimitrij ittrekedt orosz hadifogoly csodálkozik, hogy nem kap állampolgárságot

Dandareaza, a városháza kis termetű portása, fontos feladathoz jutott. Délutánonként dirigálja a sok száz embert, aki annak idején kimaradt az állampolgársági jegyzékből és most a polgármesteri hivatal által kiadott hirdetésny alapján jelentkezik. Bizony sokan vannak ilyenek Temesvárott és egyikük sem akar újból kimaradni. Ez az értelme annak, hogy naponta százával tolonganak a városháza kapuja előtt és mindnyájan egyszerre szeretnének benyomulni. Meg is tennék, ha útjukat — mint a paradicsombeli kerub — nem állaná Dandareaza.

— Csak nyugodtan, — inti őket — mindenki sorra kerül. Egyszerre csak öt embert engedek be. Mindenki tartsa a jobb kezében a születési bizonyítványát, a bal kezében pedig többi iratát.

Öt ember, aki már túlelt az ősszeirason, kilép a kapun és helyébe öt másik igyekszik be.

A hosszú irodában több íróasztal előtt a közgazgatási ügyosztály öt tisztviselője ül. Ezek végzik az ősszeirást. Alig győzik a munkát, mely gyors iramban megy. Így is elég sok időt vesz igénybe egy-egy jelentkező, mert minden iratát külön kell megvizsgálni, bevezetni, ezenkívül kérdezni különböző adatokat és azokat is beírni.

Bogolyos János munkástelepi lakos éppen a soros.

— Azért maradtam ki az állampolgársági listából, — mondja — mert akkor nem voltam ideháza. 1916-ban orosz hadifogságba utottam

és csak 1926-ban kerültem haza. Hozzá tartozom nem tudták, hogy engem távollétemben is be kell jelenteni. Azóta fűhöz-fához szaladgáltam, hogy megkapjam az állampolgárságot, de hasztalan.

Megvizsgálják az iratait. Rendben vannak. Fölveszik az önhibájukon kívül kimaradtak névsorába Boldogan távozik.

— Szemjanov Dimitrij, — mondja a következő.

— Maga orosz? — kérdi a tisztviselő.

— Igen. Tverszken születtem a moszkvai kormányzóságban.

— Magát nem vehetjük fel.

— Miért? — csodálkozik Szemjanov Dimitrij.

— Az van hírdetve, hogy aki 1918 december 1-én itt volt, belekerül a könyvbe. En már 1915-ben voltam itt és azóta se mozdultam innét. Van személyazonossági bizonyítványom. És megházasodtam itten. Itt a házasságlevél.

Csak nehezen magyarázzák meg Szemjanovnak, hogy mint hadifogoly került Temesvárra és az maradt a békekötésig. Román állampolgárságot nem adhatnak neki.

— Pedig jól tudok románul, — mondja elkeseredetten és szomorúan távozik azzal az elhatározással, hogy másnap újból próbálkozik a városházára bejutni, de akkor más hivatalnoknak mutatja be iratait.

Es így folyik az ősszeirás. Az egyiknek sikerül, a másiknak nem.

Kóró Pál.

Égi játékok

= KÖZGAZDASÁG =

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság közgyűlése

A legújabbban feltűnt Hassel üstököséről azt jelentik a lapok, hogy „levált a csóvája a magjáról”. Ez az egy mondat ráterelte figyelmemet az üstökösre, mert még sohasem láttam, hogy az üstökös magjának „csóvája” lett volna.

Mije van egy rendes, becsületes üstökösnek? Van magja, feje és farka, — de csóvája soha sincsen. Az üstökös magja vagy egy óriási nagy kődarab, vagy egy nagy porfelhő; az üstökös magját körülvevő „fej” gáznemű anyag, úgyszintén a repülő mag és fej után húzódó fark is gáznemű; az üstökös farka nem is egyéb, mint a fejnek a repülés gyorsasága következtében egyre hosszabbodó nyúlványa.

De mi a „csóva” és az üstökösnek miért nincsen csóvája? Én a magyar nyelvet nem könyvből tanultam. Tudatomban, amióta csak vagyok, úgy van a csóva elraktározva, hogy az — gyújtogató szerszám; egy jó marék szalma vagy száraz sás, melyet eleink még az acél-kova-tapló idejében lóbáltak, míg lángot nem vetett s aztán a háztetőre dobták. Néha hosszú pózna végére dugták a csóvát, úgy lóbálták és nagy lendülettel messzire vetették. A magyar nyelvben az ember csóválja a fejét, a kutyá csóválja a farkát; a csóválás mindig a csóva mozgásának utánzása. De még sohasem láttam, hogy az üstökös csóválta volna a farkát.

Az üstökösök egünkön — visszatérő vendégek. Az idén még két üstökös esedékes: a Finlay és a Borelli, mindkettő júliusban. A Finlay 1919-ben, a Borellit 1904-ben fedezték fel. Hat-hét évig csavarognak ezek valahol a világűrben és azután visszatérnek.

Lehet, hogy tiszszerannyi, de lehet, hogy százszerszerannyi üstökös van, mint amennyit a csillagászok ismernek; mert amelyek mifelénk nem járnak, vagy nagyon kicsinyek, így igen nehezen ismerhetők fel.

A legrégebbi idő óta a Halley-féle üstökös ismeretes, melyet 2179 óv óta figyelnek a csillagászok. Ezt innen a Földről 1910-ben látták utóljára; legközelebbi látogatásához 1985-ben lesz szerencsés-jük azoknak, akik azt az időt megérik; pontos dátumot sajnálatomra nem mondhatok, mert 1910-iki látogatása alkalmával is három napot késett ez az öreg üstökös.

Lehet, hogy a Hassel-féle üstökös, melynek szombatban leszakadt a farka, nem először jár a mi égboltunkon. Hiszen, hogy az üstökösök nagy születik és hogyan semmisül meg, azt még senki sem tudja. Azt mondják, hogy az üstökös „szétröbbsz” és a meteorok, melyek a nagy égítetekre hullanak, mind egy-egy, szétröbbsz üstökösnek a darabjai. Ha ez igaz, akkor elmondhatjuk, hogy a csillagok országúta is elég poros lehet...

Eddig a legnagyobb üstökösöt 1729-ben látta az emberiség; de imponáló lehetett 1858-ban a Donatius üstökös is, mely égboltunknak negyedrészen nyúlt el; ezt az üstökösöt ivadékaink 3858-ban újra láthatják.

A már említett Halley-üstökösön kívül 1668-ban, 1843-ban, 1882-ben és 1887-ben járt mifelénk olyan üstökös, mely fényes nappal is látható volt az égen, messzelátó nélkül is. Az 1882-ikét és az 1887-ikét én is láttam és azóta nem nagyon hiszek az üstökösökről szóló elméletben, mert a tapasztalati tényeket nem tudom egymással összeegyeztetni. Látam úgy az említett üstökösökön, mint a kisebbeken is, hogy fejüknek és farkuknak anyaga nagyon ritka lehet, mert átragyogtak rajta a mögöttük levő csillagok; azonban az anyagnak ezzel a gáznemű ritkaságával nem tudom összeegyeztetni azt a tényt, hogy nappal is láttam már kétszer is üstökösöt az égen.

Valószínű, hogy a csillagászok a nagyobb üstökösök gyorsaságát megmérték, de alig hiszem, hogy Einstein ezeket a mérési eredményeket elfogadná, mert a méréshez a mozgó ponton kívül egy álló pontot is kellene ismerni, a világmindenségben pedig álló pont nincsen.

Az 1843-i nagy üstököséről azt állapították meg, hogy másodpercenként 589 kilométer gyorsasággal futott s a Nap körül a félutat, ami több, mint négy-millió kilométer, két óra alatt megtette. Ez elég szép teljesítmény volt. Ez az üstökös ötszáz év múlva visszatér; akkor majd bizonyosan nagyon érdekes dolgokat fogunk megállapítani róla a csillagászok.

Az üstökösök némelyike olyan közel jár a Naphoz, hogy talán bele is ütközik. Van olyan elmélet is, amely szerint az üstökös valaha szilárd égitest volt és a Napba ütközve robbant szét annyira, hogy szilárd részeinek túlnyomó nagy része gáznemű anyaggá változott a Nap 6649 fokban hevében.

De mi történhetik, amikor nem egy szilárd égitest, hanem egy üstökös ütközik bele a Napba?

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. számos részvényes jelenlétében, április 30-án tartotta meg 32-ik évi rendes közgyűlést. A közgyűlés jóváhagyta az 1938. üzletév mérlegét, a mely az előző üzletévről áthozott összeggel együtt

8,281.830.— lei tiszta nyereséget mutat ki.

A közgyűlés egyhangu határozatot hozott a nyereség felosztására vonatkozólag és pedig oly értelemben, hogy az elmúlt üzletévre

részvényenkint 15 lei osztalék fizetését szavazta meg,

3,100.000.— leit tartalékolásokra használt fel és elrendelte, hogy az alapszabályszerű tantiémek, valamint a tisztviselők remunerációinak levonása után megmaradó összeg, 2,393.120.— lei az 1939. üzletév számlájára vitessék át. Az intézet részvényeinek 32. számú szelvénye a határozat folytán az intézet pénztáránál már beváltásra került. A közgyűlés megújította az eddigi igazgatósági tagok mandátumát és új tag gyanánt az igazgatóságba választotta Penescu S. Nicolae urat, a bucarestii kereskedelmi és iparkamara elnökét, a kereskedelmi akadémia tanárát. A felügyelő-bizottság ezen a közgyűlésen két új taggal bővült és pedig Gábor Lívius dr. és Szentes Emil dr.-ral.

A közgyűlés elé terjesztett üzleti jelentés kifejti, hogy az üzletvezetés által követendő irányelvek világosan voltak meghatározva az elmúlt év általános viszonyai következtében. A banknak elsősorban az volt a feladata, hogy

az utóbbi évek munkájával elért pozíciót továbbra is megtartsa;

a mérleg forgalmi számai mutatják, hogy ez a törekvés sikerült. További igen fontos feladata volt

az állandó mobilitásról való gondoskodás,

ez kifejezésre jutott a pénztári készletek állandó nagyobb állagában. Végül rendkívüli gondot fordított az üzletvezetéség

a bucarestii telepe további kiépítésére;

ez a telep a fővárosban máris gyökeret vert és további fejlődése a bank prosperitása szempontjából nagy jelentőséggel bír.

A mérlegben a készpénzkészlet 94 millió lial jelentkezik, míg a bankkövetelések 78.8 millió leire rugnak;

az azonnal rendelkezésre álló készpénzeszközök tehát 172.8 millió leire emelkedtek

az előző évi 130.5 millió leiel szemben és a betevőkkel és hitelezőkkel szemben fennálló összes kötelezettségek 35%-ának felelnek meg. A váltótárca 150.8 millió leiel, az elmúlt évi nivón mozog. Kiemelkedő, hogy a váltótárca belül a kereskedelmi rimesszak összege emelkedett. A váltóforgalom 349.3 millió leit ért el. Az adósok 219.4 millió leiel az előző évi állománnyal szemben 46 millió lei csökkenést tüntetnek fel. Ez a csökkenés a készpénzkészleteknek körülbelül ugyanilyen összeggel való emelkedésével van összefüggésben. A konverziós adósok további 3.3 millió leiel csökkentek és ezidőszent a bank könyveiben már csupán 14.6 millió leiel szerepelnek. Az értékpapirtárca 7.9 millió leiről 8.5 millió leire emelkedett, ami főleg a Casa de Amanet fővárosi intézetnél vállalt részesedésre vezethető vissza, míg az egyéb participációk, valamint az ingatlan-számla változatlanok maradtak.

A mérleg teher oldalán

a takarékbetétek 263 millió leiel szerepelnek az előző évi 253.2 millió leiel szemben.

Az elmúlt esztendőre a bank a takarékbetéteknek jelentékeny emelkedéséről számolhatna be, ha két kritikus időszakban nagyobb kivétek nem történtek volna. Ennek ellenére sikerült a kivétek pótolni és az év végéig még egy mérsékelt

emelkedést is elérni, ami eklatáns bizonyítéka annak a bizalomnak, amelyet a bank betéteseinek élvez. A hitelezők, amelyek között a betéjellegű folyószámlakövetelések is szerepelnek, 227 millió leiről 215 millió leire csökkentek. Az intézet az elmúlt üzletévben 811 új takarékbetéti könyvet állított ki. A betétesek és hitelezők fejlődése az utolsó négy esztendőben a következő képet mutatja:

1935. évben	306,908.910.— lei
1936. évben	402,233.841.— lei
1937. évben	480,265.180.— lei
1938. évben	478,033.460.— lei

A Banca Nationala a Romanieinél fennállott visszleszámitolási angazsmán, 5.9 millió lei volt. Ebből az összegből 2.5 millió lei a Banca Nationalanál levő konverziós anyagra jut. Valahányszor a pénzpiac rendkívüli viszonyok uralkodtak,

a Banca Nationala az intézetnek készpénzzel bocsátott rendelkezésre visszleszámitolási lehetőséget,

amelyet a bank rövid lejáratu kereskedelmi váltókkal vett igénybe.

A bank saját tőkéje, a tiszta nyereség felosztása után 105 millió leire emelkedett;

ebből 62.5 millió lei az alaptőke és 42.5 millió lei a rendes tartalékalap. A mérleg főösszege 629.5 millió lei az előző évi 639.5 millió leiel szemben. A pénztár forgalma 5.9 milliárd lei, körülbelül ugyanannyi, mint az előző esztendőben.

Az összeforgalom pedig 16.9 milliárd leiről 17.1 milliárd leire emelkedett.

A fiókok közül elsősorban a bucarestii telep tevékenysége emelendő ki, amely egészséges fejlődés utján van és amelynek neve a főváros széles körei előtt ismeretes. A két temesvári leltépzár, valamint a vidéki fiókok és pedig Zsombolya, Lugos, Oravica, Orsova és Resica kielégítő módon dolgoztak.

Az üzleti jelentés kegyelettel emlékezik meg az intézet halottairól. Az 1938. évben meghaltak: Manoilescu Ion, a Banca Nationala volt vezérfelügyelője, a bank bucarestii telepeinek főnöke, Frankl Sándor, a bank igazgatósági tagja, valamint Krayer József, a bank felügyelőbizottságának tagja. A közgyűlés megörökölte emléküket jegyzőkönyvben.

A közgyűlés végül tudomásul vette az igazgatóság jelentését és úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság az elmúlt üzletévre a felmentvényt egyhangúlag megadta.

Árfolyamok

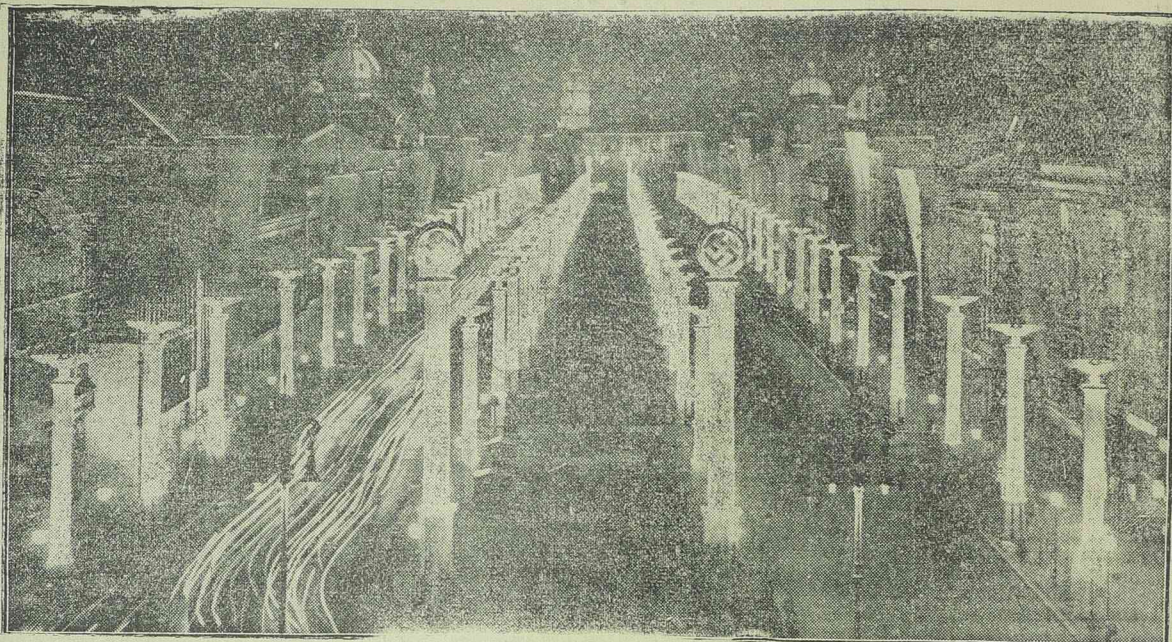
CSUTÓRTÓK, MÁJUS 4

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) Holland forint 75.23—76.45, belgas 23.87—24.23, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, dollár 141.52—143.59 francia frank 3.78—8.85, svájci frank 31.81—32.29. Ezekben az árakban a devizafelár is befnoglattatik. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 40.50—41.50.

Az exportból eredő szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucarestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki: Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta 1700—1750
angol font, 30%-os szabadkvóta 1685—1700
angol font, 20%-os kvóta 1365—1400
angol font 40%-os kvóta 1066—1075
holland forint, 30%-os sz.-kvóta 187—193
dollár, 30%-os szabadkvóta 358
svájci frank, 30%-os kvóta 88—91
francia frank, 30%-os sz.-kvóta 10
belgas (kliring) 60
belgas, 15%-os 61
zloty, 30%-os kvóta 67.50
svédkorona, 30%-os kvóta 87.50

Stewart, a Princeton egyetem csillagásza azt mondja, hogy ez akárhányszor megtörténik: az üstökös farka végigsöpri a Nap felszínét és tovább szalad. Azt hiszem, hogy ez csak akkor lehetséges, ha az üstökös gázanyaga nem grúlékony, vagy ha hófoká még nagyobb, mint a Napé.

Nem tudom, hogy az úgynevezett meteor-rajok nem a Földről, hanem a világ valamely más pontjáról nézve, nem szintén üstökösök-e? Ebben nekünk csak az fontos, hogy sem az üstökösök, sem a meteor-rajok még eddig semmi nevezetes bajt nem okoztak az emberiségnek.

Berlin főútvonala ünnepi kivilágításban

Az UGIR maga akar gondoskodni az iparvállalatok adójának behajtásáról

Eredeti terv, amely az állami adó kivételének és behajtásának munkáját megkönnyitné

Két évvel ezelőtt történt, hogy az UGIR kérésére tömörült szövögyárak először vitatták meg egymás között a gyapjufonalakra és gyapjuszövegekre kivetett új fogyasztási illeték fogás kérdését. Az értekezleten eleinte csak néhány szakmabeli szövögyár megbízottai vettek részt, akik arra az eredményre jutottak, hogy ennek az illetéknek az alkalmazása sehogyan sem felel meg érdekeiknek. Elsősorban is a fogyasztási adó kiszámítása és ellenőrzése oly körülményes, hogy

az ellenőrző közegek gyakori látogatása annyira időt vesz igénybe, hogy komoly zavarokat okoz a munka sima menetében.

Másodsorban úgy látták, az értekezlet tagjai, hogy egyes iparvállalatok aránytalanul kevesebbet ismét mások aránytalanul többet fizetnek fogyasztási adóban, mint amíg a termelésük arányában kötelezve lennének.

Az értekezlet résztvevői erre merész elhatározásra jutottak és a következő javaslatot tették a pénzügyminiszteriumnak: Allapítsa meg a kormány, hogy milyen bevételre számít az illeték költségvetési évben a gyapjufonalak és szövetek fogyasztási adójából és

és engedje meg az érdekelt szakmabeli gyáraknak, hogy saját maguk gondoskodjanak ennek a számmillióssal összegnek az előteremtéséről.

Más szóval: mentse fel a kormány a szövögyárakat a pénzügyi hatóságokkal és ellenőrző közegekkel való állandó érintkezés köteletségéről és ennek ellenében a gyárak maguk vállalkoznak a költségbe felvett fogyasztási adóbevétel összegének befizetéséről. Ezt az összeget maguk a gyárak fogják egymás között felosztani, amint hogy ők maguk gondoskodnak a behajtásról is. A pénzügyminiszterium ezzel a javaslattal csak jól járhatott és így érthető, hogy elvben elfogadta azt.

Ezen az eredményen felbuzdulva, az UGIR mint a romániai gyáriparosok egységes szervezete, a következő javaslatot tette a pénzügyminiszternek:

Az iparvállalatoknak rengeteg idejét rabolja el az adókivétel, behajtás és ellenőrzés nehézkes gépezete.

Ennek a gépezetnek a mai arányokban való fenntartása az államkincstárnak is rengeteg kiadásába, pénzébe került.

Ha viszont az ellenőrzést leépítik, nem lehet megelőzni a visszaéléseket.

Az államkincstár évről-évre alappjában véve meghatározott jövedelmet ér el a hazai ipar különféle címen, közvetlen és közvetett adók és illetékek révén való megadóztatásából. Az állami költségvetésbe minden évbe beállítják azt az előirányzatot, melyet a kincstár az iparra fog áthárítani. Engedje meg tehát a kormány, hogy ennek az előirányzott bevételnek az előteremtéséről és befizetéséről maguk az érdekelt iparvállalatok gondoskodjanak. Nincs szükség adókivételre, ellenőrzésre, fellebbezésekre és behajtásra.

A költségvetési előirányzat összegét maguk a gyáriparosok fogják egymás között felosztani.

Ők jobban tudják, hogy az egyes iparvállalatok milyen tényleges jövedelmet érnek el, mint a legtájékoztatóbb pénzügyi tisztviselők és állami könyvszakértők. A kivételt és behajtást a gyáriparosok szövetségének saját szervezete végezné. Azok az iparvállalatok, melyek ehhez az együttes elrendezéshez hozzájárulni nem hajlandók, továbbra is a pénzügyi hatóságok ellenőrzése, adókivétel és behajtási rendszere alatt maradnak.

Büntethetők-e az 1937 előtt elkövetett devizavétségek?

Fontos kérdésben dönt a semmitőszék kiegészített második tagozata. — Vita tárgyává tették a Banca Nationala jogszabályalkotását

A semmitőszék második tagozata a felmerült véleményeltérés után kiegészített tanácsülésben rendkívül érdekes devizaüggyel foglalkozott és az ebben hozandó ítélet nagy kihatással lehet a devizakihágások egész tömegére. A devizatörvény 1. szakasza kimondja, hogy a devizakereskedelm csak minisztertanácsi napló útján szabályozható és korlátozható. Ez a gyakorlatban nem történt meg, hanem a Banca Nationala adott ki rendelkezéseket, sőt megjelent egy végrehajtási utasítás is ugyancsak a Banca Nationala szerkesztésében. Ez utóbbi utólagos — 1937-ben — visszamenő hatállyal törvény útján ratifikálva lett.

A galatiai ítéletábla a bralai Salmanovits-

cég devizaügyében kimondotta, hogy a végrehajtási utasítás törvénytelen, mert nem a végrehajtó hatalom valamelyik szervétől ered. Tekintve pedig, hogy az 1932. évi devizatörvény nem említi a vádlottat terhelő cselekményt mint kihágást vagy vétséget, nem lévén reá törvény, a cselekmény nem büntethető. Röviden tehát: a kihágási jegyzőkönyvet az ítéletábla megsemmisítette.

Ez az ügy került a semmitőszék kiegészített tanácsa elé. A védelem a csütörtöki tárgyaláson ismét rámutatott arra, hogy a Banca Nationalat csak a szabályosan hozott törvények és rendeletek alkalmazása illeti meg, de nem a jogszabályalkotás. A jogszabályalkotás lényeges kelleke, hogy a tervezet előbb a törvényhozó tanácshoz küldessék meg, ami nem történt meg. De alkotmányellenes — Emil Ottulescu ügyvéd szerint — maga az 1937. évi törvény, amely jóváhagyja a Banca Nationala eddig kiadott és büntetéseket tartalmazó rendeleteit — visszaható hatállyal, holott büntető jogszabályokat visszaható hatállyal nem lehet hozni.

Ionescu ügyész az állam által beadott felfolyamodás mellett nyilatkozott és azzal érvelt, hogy a pénzügyminiszter hatalmazta fel a rendeletek, utasítások meghozatalára a Banca Nationalat, tehát a végrehajtó hatalomtól származik a jogszabály, az pedig, hogy a Banca Nationala nem kérdezte meg a törvényhozó tanácsot, nem semmisségi ok, mert az csak a törvények hozatalánál kötelező. A semmitőszék a nagy horderejű elvi kérdésben május 9-én hoz határozatot.

Felülvizsgálják az eddigi importkvótákat

Ahol a cég képviseleti rendszerében változás állott be a kontingens is nő vagy csökken

E hét végéig a Banca Nationala megállapítja a devizadisponibilitást és megállapíthatóak lesznek az importkvóták. Addig a contó engedélyeket az elnyerendő kvótára senki számára sem adnak ki. Az importengedélyek kiadásánál a folyó negyedben az egész kvótarendszert felülvizsgálják. Elsősorban kvótákhoz kell juttatni az új vállalatokat és pedig a régi kvóták terhére. A kereskedelmi kvótáknál hasonlóképpen figyelemmel kell lenni az újabb megszerzett képviselletekre. A külkereskedelmi irányító igazgatóság figyelmessé lett arra, hogy amikor valamely külföldi cég képviselőt vál-

toztatott, a régi képviseleti cég változatlanul igényli a régi kvótát, viszont az új cég újabb igénylással lép fel. Miután ez a helyzet fenn nem tartható, a képviseleti cégnél a jövőben törlik azt a kvótát, amelyet az elveszített képviselet reprezentál, tehát a kvóta egyszerű átviteléről sem lehet szó, hanem az újabbban törtétt helyzet felülvizsgálásáról. Ilyen szempontok figyelembe vétele mellett előbb a régi cégek kontingensét vizsgálják felül, majd a fennmaradó felesleget a kvóták meg-nagyobbitására fordítják.

SPORTSEMÉNYEK

Lázasan folynak az előkészületek az olimpiai játékokra

Egész Finnország az olimpia sikeréért dolgozik. Mindenki, még azok is, akiknek a sporttal kevés kapcsolata van, nemzeti ügynek tekintik a helsinki olimpia sikerét. Példás összefogás mutatkozik minden részletvállalkozásban. Az áldozatkészséget nem kell propagandával, rábeszéléssel felszítani, spontán lelkesedésből fakad. Mindezek a momentumok a biztos siker kétség-telen előjeleinek tekinthetők.

Kitűnő érzékkel, az izig-vérig sportnemzet erőforrásaiból fakadó nagyszerű szervezési készséggel tapintanak rá a finnek minden sportágban az érdeklődés fokozásának nyitására. Sok olyan versenyt olimpiai küzdelmei kapnak új színt és szenzációt, amelyek pedig, valljuk meg, biztos uton haladtak az unalom és az érdektelenség felé. Első helyen kell itt a futballra hivatkoznunk, amely már Los Angelesben szerephez sem jutott az olimpiai programban, pedig 1924-ben és 1928-ban a sportvilág figyelmét még nagyon lekötötte a futballolimpia. A párisi olimpián a magyar labdarúgás is teljes fegyverzetel vonult fel; az „egyiptomi csapás” és sok más meglepő és váratlan fordulat után Uruguay vivta ki a bajnoki címet és ez a „sötét” délamerikai együttes a legjobb futballnemzeteket kényszerítette megadásra.

A következő olimpia is a délamerikaiaké volt. Az elmúlt 12 esztendőben azonban mind kevesebbet hallottunk magáról a délamerikai labdarúgás. Pedig ebben a sportágban igazán nagy vonzerőt képvisel. Helsinkiben Uruguay reprezentáns csapata ismét megjelenik az olimpiai futballtorna startjánál, hogy ismét régi fényében csillogtassa meg sajátos exotikumot jelentő labdarúgó készségét.

A futball különben komoly tényező lesz az olimpiai műsorban és a rendező nemzet, maga Finnország is rendkívül nagy súlyt helyez arra, hogy csapata kellő felkészültséggel mérhesse össze erejét a résztvevő válogatottakkal. A finn labdarúgók most külföldi tanulmányúton vannak.

Az evezés is külön csemegéje lesz a helsinki olimpiának, amelyen ezt a versenyt is a tömegérdeklődés középpontjába akarják állítani, éppen úgy, mint a maratoni futást is.

Minden régi gyakorlatlással szemben az olimpiai maratoni futóversenyt Helsinkiben nem országúton, hanem külön erre a célra épített pályán bonyolítják le.

Finnországnak egy pillanatot sem volt szándékában — nem is vállalkozhatott volna arra, — hogy úgynevezett monumentális olimpiát rendezzen. De amit a rendelkezésre álló „fillérekből” alkot, az mind a sport céljait szolgálja.

Eppen ez a tendencia mutatkozik a maratoni futás realizálásának biztosítására tervbevetett pálya megépítésénél is. A tervek szerint a maratoni verseny céljaira a stadiont környező parkban nyolc és fél kilométeres utat jelölnek ki, amit a futók ötször köröznének végig.

Ugyanakkor a közönség is többet lát majd a maratoni futásból, jobban figyelemmel kísérheti, mint bármelyik előző olimpián, mert ez a klasszikusan szép verseny eddig mindig elsikkadt az országutak kanyargásainak távolságában és a nézők legfeljebb a startot és a célt kísérelhették pontosabban figyelemmel.

Van még egy formai előfeltétele is ennek az újításnak: a nemzetközi atlétikai szövetség londoni kongresszusának kell jóváhagynia ezt a tervet.

A „nemzeti ügy” meghatározás legkevésbé sem közhely akkor, ha a finn sportéletre alkalmazzuk. Nemcsak Finnország tudja, elterjedt a híre külföldre is: mit közzé lehet ez a nemzet csodálatos tehetségű sporthőseinek, hatalmas bírdalmakat maga mögé kényszerítő versenyrendezőgárdájának?

A Kispest csapata Marinescu Gabriel vendége. A Kispest együttese, amint azt tegnapi számunkban megírtuk, első mérkőzését megnyerte. A budapesti csapatot rendkívül szívélyes fogadtatásban részesítették a román fővárosban. Bucurestii tartózkodásuk idején Marinescu Gabriel vendégei lesznek.

Kijelölték a május 10-iki bajnoki mérkőzések játékvezetőit

A nemzeti bajnokság keretében a vasárnap jugszláv — román válogatott mérkőzés miatt csak május 10-én lesznek mérkőzések. A központi bíróbizottság a következő bírókat jelölte ki a nemzeti bajnoki mérkőzések levezetésére:

Temesvárott: Ripensia — UDR, bíró Tica Ilescu.

Aradon: AMEFA — FC Rapid, bíró Morar Teofil.

Bucurestiben: Sportul Studentesc — Gloria bíró Stanciu, Kolozsvár.

Nagybányán: Carpat FC — Chinezul, bíró Russu Gabriel.

Bucurestiben: Venus — Juventus, bíró Muresan.

Kolozsvárott: Victoria — Tricolor, bíró Bussa Gh.

A B-liga keretében Piskin lebonyolításra kerülő bajnoki mérkőzést a CFR és TMAC között az aradi Pálffy vezeti.

Az ifjúsági mezei futóbajnoki versenyek eredményei

A nyugati atlétikai liga rendezésében Temesvárott lefolyt ifjúsági mezei futóversenyen a resicai Scovara győzött 9 p. 58.02 mp. idővel. A második helyre Gheran (UDR) került, míg a harmadik Neumann, a Rapid atlétája lett. A csapatversenyt is nagy fölénnyel az UDR együttese nyerte. Második a rékási sportegylet csapata lett, míg a harmadik helyre a Rapid csapata került. Ugy az egyéni, mint a csapatversenyek győztesei érdemdíjazásban részesültek.

Pavlovici nem játszott a Kispest ellen, mert lekéste a vonatot. Eredetileg a temesvári Ripensia kapusának kellett volna védenie a Kispest — Románia válogatott mérkőzésén. Pavlovici azonban nem védett, mert lekéste a vonatot és csak elkésve érkezett a fővárosba. Spielmann katoná, ugyanakkor Bodola is gyengébb sérülést szenvedett a Ripensia ellen. A válogatott bizottság mégis reméli, hogy vasárnapig rendbejön és játszani fog a jugszlávok ellen.

Langenus vezeti az angol — román mérkőzést. A román labdarúgószövetség több játékvezetőt ajánlott Angliának a két ország közötti válogatott mérkőzés levezetésére. Az angol szövetség végül is Langenus mellett döntött.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye írta: Félegyházi András

Utánnomás tilos.

— Azonnal kell a rózsát a címzetthez juttatni.

— Rögtön indul motorbiciklis küldöncünk, — nyugtatták meg.

Alig haladt néhány métert az uccán, amikor nagy berregéssel motorbicikli rohanat el mellette. A kerékpáron ülő boynak a kezében ott volt a fehér selyempapírosba takart bokréta.

Amikor visszaérkezett a Rue Pasteur 65 szám alá, madame d'Hiver már teljesen kész volt a toalettiével és szépségének teljében ragyogott.

A szívélyes fogadtatás után Limoujelt az ebéd-lőbe tessékelté.

— Jer, kedves Sandy, az asztal már terítve vár. Mindjárt felszolgáltatom az ebédet.

Az asztal közepén ott pompázott a száz szál vörös rózsza.

— Köszönöm a virágot, Sandy.

— Micsoda virágot? — tetette magát Limoujel.

— Ezt a sok rózsát, amelyet küldtél.

— Édes Yvonne, itt valami tévedés van. Én nem küldtem semmi virágot, bárna elismerem, hogy az nagy figyelemmelenség volt tőlem.

— Csakugyan nem tőled való a csokor?

— Nem, — füllentett Limoujel.

Madame d'Hiver erre dühös mozdulatot tett. — Akkor hát ezt a virágot csak egy ember küldhette, — mondotta indulatosan, — Auboin. Az ő virágjára pedig semmi szükség nincsen.

A csengő után nyult, hogy beszéltesse a szobalányt:

— Rögtön eltávolíttatom a lakásból a csokrot!

Limoujel azonban megfogta a madame kezét, mielőtt a csengő gombját megnyomhatta volna,

— Ne fáradj, édesem, főleg ne izgasd magad. Bocssásd meg, hogy próbára tettelek. A rózsát én küldtem és csak azért tagadtam le, mivel látni akartam, minő hatást tenne rád, ha Auboin virágot küldene. Most már tudom és köszönöm a viselkedésedet.

A jelenetnek forró csokolózással vetett véget. Limoujel azonban már foglalkozni kezdett a Lyonból való elutazás tervével. Dülöre akarta vinni a millió frank ügyét. Különben is Marianne nagyon nyugtalanította. A lány egyre izgatottabb hangon irt azokon a cédulákon, amelyeket udvarias és semmitmondó, a madamnak megmutatásra szánt leveleibe csatolt. Csak aznap reggel is Limoujel a következő cédulát találta a leveleiben:

— Alexandre, figyelmeztetlek, hogy türelmem már fogytán van. Meddig akarsz még Lyonban dözsölni? Siess vissza Párisba. Ne feszítsd a lelkeket kintpadra. Legyen elég a mókából. Vagy az talán már nem móka, hanem komoly dolog, amikor azt mondom annak a nőnek, hogy szereted? Már megmondtam neked, képes leszek a madamot meggyilkolni, ha engem elhagysz. Vigyázz!

Limoujel azonnal válaszolt Mariannának. Türelemre intette és megmagyarázta, hogy lyoni tartózkodása első napjaiban nem állhatott nyomban elő az üzlettel. Ma azonban megkezdte az erre vonatkozó óvatos tapogatózást és reméli, hogy néhány nap alatt befejezi. Mihelyt a csekket megkapja, azonnal utazik vissza Párisba.

A dolog sokkal könnyebben és gyorsabban ment azonban, semmint gondolta.

Az esti beszélgetés során ügyesen ráterelte a szót a két találmányra és megemlítette, hogy azok kiaknázására gyárat alapít.

— Már több tőkepenész és szakember is megkönyékezett, akik a dologról valahogyan tudomást szereztek. Kínálnak nagy összegű pénzt a finanszírozásra, mások pedig betársulni szeretnének a gyárba. Ezeket az ajánlatokat azonban sorra mind elutasítottam. A sok ajánlkozás csak arra jó, hogy engem még inkább meggyőzzön a két készítmény dús jövedelmezőségéről. A nyereségben azonban nem akarok idegenekkel osztozkodni.

— Hogyan csinálod, — érdeklődött a madame, — van elég tőkéd?

— Családi részvénytársaságot alapítottam. Magam

gyezek két milliót. Ennyi készpénzem ugyan nincsen, de kölcsönt veszek föl a birtokra. Marianne szintén betársul egy millió frankkal. Egy millió frankot kiltásba helyezett Jeanette néni. Ez összesen négy millió. Számításaim szerint azonban ennél valamivel több kell és azért szükségessé válik még egy ötödik millió frank. Valószínűleg ezt is magam fogom lejegyezni és így további egy millió frankkal leszek kénytelen megterhelni a birtokomat. Ez ugyan nem nagy baj, mert a birtoktestvérek között is megér tiz milliót és eddig még egyetlen frank jelzalog sincsen rajta. Csak azt sajnálom, hogy ezzel a kölcsönnel megtöröm a régi családi hagyományt, amely eddig a birtokunkra sohasem vett föl kölcsönt. Nem a legnagyobb szerencsétlenség azonban ez sem, mert hiszen a fölállítandó gyár ténylegesen nagyon lesz majd és néhány év alatt a jövedelméből kifizetem a bankkölcsönt.

Rövid szünetet tartott, csak annyit, amennyi hosszabb lélekzetvételre van szükség, aztán csendesen hozzátette:

— Bocssásd meg, édes Yvonne, hogy ezekkel a száraz üzleti dolgokkal untatlak

— Nem, nem untatsz, Sandy, — tiltakozott az asszony, — ne feledd el, hogy mennyiszonyod vagyok. Mint jövendőbeli feleségedet érdekelnek engem tervaid és anyagi ügyeid. Rosszul esnék, ha azokba nem avatnál bele.

— Most egyelőre ezzel kapcsolatosan nincsen több közölni valóm. Legfeljebb annyit mondhatok még, hogy mielőtt Lyonból hazatérek Párisba, azonnal megteszem a lépéseket a részvénytársaság megalakítására és a részvénytöke összehordására, hogy a gyár építése és berendezése megkezdődjék. Minél előbb kezd meg működését a gyár, annál előbb hajt hasznót. De beszéljünk most már másról, édes Yvonne.

— Ne beszéljünk még másról, maradjunk csak a tárgynál. Te az imént azt mondtad, hogy ezzel az ügygel nincsen több közölni valód.

— Ugy van.

— De annál inkább van nekem, Sandy.

— Neked? — kérdezte Limoujel és arcára csodálkozás tükröződött vissza.

(Folytatása következik.)

